

TEMA: Børn og seksualitet
Børn - Thy - S/M - Foucault

SEKSUAL POLITIK

NR.3 1979 7.ÅRG. KR.10.-

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Børn og seksualitet	s. 3
Forbudt område	s. 6
Er børnene med?	s. 8
Adams onkel	s. 12
Skabeloner	s. 14
Er det for sjov eller alvor ...	s. 16
Seksualitetens historie	s. 20
Interview med en sadist	s. 24
Digt	s. 27
Interviews fra Thy-lejren ...	s. 28
Seksualitet i Thy-lejren	s. 30
Petit	s. 33
Digte	s. 35

1979, 7. årgang nr. 3
Seksualpolitik
Studiestræde 18, kld.
1455 K.

Redaktion og lay-out:
Anne-Birthe Juhl Hansen
Pia Lisgart (ansvh.)
Henrik Birkvig
Dorte Rasmussen
Ole Nørlyng
Finn Mikkelsen
Dorrit Brøndum
Nis Jensen
Hanne Høy

ADRESSER

Sats:

Den grafiske Himmel, tlf: 15 80 75

Lay-out:

Hos Barfodsformidlingen, Nyhavn 38,
1051 K.

EKS-SKOLENS TRYKKERI ApS (01) 35 72 76

Forside: Anette Erichsen

Lesbisk Bevægelse
Kvindehuset
Gothersgade 37
1123 Kbhvn. K.
Tlf. (01) 14 28 04.

Forbundet af 1948
Landsforening for bøsser og lesbiske
Postbox 1023
1007 Kbhvn. K.
Tlf. (mand-tors kl. 17-18) (01) 11 19 61.

BØSSERNE BEFRIESESFRONT

Fronthuset
Mejlgade 53
8000 Århus C
Fællesmøder: 1. mandag og 3. tirsdag i
måneden.
Kontakt tlf.: 250433 (Bøssekollektivet
"Emmas Yngel").

Mandebevægelsen
Dronningensgade 14
1420 Kbhvn. K.
Introduktionsmøde for nye medlemmer
den første onsdag i hver måned kl. 19.30
samme sted.

Rødstrømperne
Kvindehuset
Gothersgade 37
1123 Kbhvn. K.
Tlf. (01) 14 28 04.
Introduktion: Kontakt kontoret i Kvin-
dehuset.

Bøssernes Befrielsesfront
Bøssehuset, Karlsvognen
Christiania
1407 Kbhvn. K.
Mandagsmøder i Bøssehuset hver mandag
kl. 20.
Introduktionsmøder for nye B.B.F.ere
holdes den første tirsdag i hver måned kl.
20 i Bøssehuset, Christiania.

Abonner! 4 numre: 40 kr.
Giro: 7 25 11 14
Seksualpolitik
Studiestræde 18, kld.
1455 Kbhvn. K.

Bagside:
Thy, Lora og Krisser

Børn og seksualitet

Baggrunden for dette indlæg er et oplæg om børns sexualitet, som Jette og Bent fra Sexualrådgivningsklinikken på Østerbro blev anmodet om at holde for en forældrekræds i en vuggestue. På Sexualrådgivningsklinikken, som har eksisteret i 10 år, har erfaringen vist, at mange seksuelle problemer kan have deres oprindelse i barndommen.

I de sidste årtier har diskussionen omkring børnepsykologi haft stor betydning for både forældre, pædagoger og læreres syn på og opmærksomhed omkring at give børn de psykisk bedste udviklingsmuligheder.

De psyko-sexuelle udviklingsbetingelser synes dog stadig at være et forsømt område. Det tabu som jeg mener endnu eksisterer omkring sexualitet for voksne bliver overført på vore børn, derfor synes jeg det er vigtigt at omtale børns sexualitet.

Vi mennesker fødes med en sexualitet eller sexualdrift, altså en vuggegave og ikke som nogen tror en konfirmationsgave. Masters og Johnson, de to amerikanske sexologer, som har skrevet bl.a. bogen "Menneskets seksuelle vanskeligheder", er oprindelig fødselslæge og psykolog.

Masters var fødselslæge og har som sådan modtaget adskillige børn. Når drenge blev født væddede Masters med medarbejderne, hvem der kom først, drengene med rejsning eller jordmoderen med saksen til at klippe navlestrengen over, drengen afgjorde i de fleste tilfælde væddemålet i Masters favor.

For Masters og Johnson er der andre som har beskæftiget sig med menneskets sexualitet, ikke blot de voksnes sexualitet, men også børns. Jeg vil fremdrage Freud og Kinsey, førstnævnte skrev om børns seksuelle udviklingsstadier i begyndelsen af dette århundrede, sidstnævnte har i sine to bøger, kendt som Kinsey-rapporten (1948 og 1953), beskrevet både pigers og drenge seksuelle reaktioner fra få måneder gamle børn. Fra Kinsey's materiale på nær ved 8.000 kvinder, vil jeg citere følgende:

"I ikke så få tilfælde, havde skyldfølelser gjort barndommens erfaringer traumatiske. Dette gjorde sig særlig gældende, hvis børnene var blevet opdraget af voksne, og hvis irettesættelser eller fysisk afstraffelse var følgen. Disse skyldreaktioner havde i mange tilfælde afholdt kvinder fra frit at acceptere seksuelle relationer i deres voksne ægteskabsforhold. Hvis forældrene ikke var blevet følelsesmæssigt pinligt berørt, når de havde opdaget barnet i sexuel leg, var der ringe sandsynlighed for at barnets erfaring havde forvoldt nogen skade i dets senere seksuelle indstilling eller tilpasning."

Kinsey har fra observationer af 7 piger og 27 drenge under 4 år påpeget muligheder for at respondere til og med orgasme, i det mindste hos nogle af børnene, både

hos piger og drenge.

Fra Kinsey's materiale vil jeg citere en observation foretaget af barnets mor.

"En typisk reaktion på små pigers orgasme observeret jævnligt hos en treårig pige som onanerede." Det var hovedsagelig stødvise bækkenbevægelser, som pigen foretog med ansigtet hvilende mod laget og på knæ med benene klemmt hårdt sammen om en dukke. Bækkenbevægelserne foretog hun i en blød rytme, kun afbrudt når hun rettede på dukken for at den kunne få bedst mulig kontakt med hendes kønsorganer. Hun foretog 44 stød — derefter et øjebliks pause, derpå fulgte 87 stød, endnu et øjebliks pause, så 10 stød, dernæst ophør af al bevægelse. I orgasmeøjeblikket bemærkedes det, at hun var yderst koncentreret, hurtigere vejtrækning og pludselige spjæt. Hun ænsede intet i sidste del af sin aktivitet. Hendes øjne var glasagtige og fikserede i en tom stirren. "Efter to minutters pause fortsatte pigen med 48, 18 og 57 stødvise bækkenbevægelser afbrudt af øjebliks pauser og når hun tilrettelagde dukken ind imellem undslap der hende små gispe-lyde, ellers var forløbet det samme som før beskrevet."

Fra de direkte observationer af små piger og voksne kvinders beretninger om onani i barndommen ser tallene således ud i Kinsey's materiale. 4 tilfælde af små piger under 1 år, som blev direkte observeret, onanerede sig frem til orgasme. 23 tilfælde af det totale materiale viser, at disse små piger på 3 år og derunder opnåede orgasme.

Fra Kinsey's materiale om drengen vil jeg blot nævne, at de i lighed med pigerne

udviser samme mønster som den voksne. Både i bevægelser henimod orgasmen, i orgasmeøjeblikket, dog med den undtagelse at orgasmen ikke medførte sædafgang, med at lemmets rejsning faldt umiddelbart efter orgasmen, derefter tydelig afslappelse af hele kroppen.

Erfaringen fra vort eget klinikmateriale peger ligeledes i retning af, at seksuelle restriktioner i barneårene kan give seksuelle problemer af forskellig karakter i voksenalderen.

Fra personale i forskellige daginstitutter, hvor vi har holdt foredrag med efterfølgende diskussion, viser det sig gang på gang at forældrenes egne tabuer og fordomme overfor sexualitet videregives til børnene.

Der er mange måder at tilkendegive sin misbilligelse omkring seksuelle aktiviteter. Jeg kan give et grelt eksempel, som jeg selv engang var vidne til.

En lille pige på omkring 2 år sad en sommerdag nogen på en græsplæne ved siden af sin mor. Hun legede med nogle klodser, en af klodserne berørte ved den leg hendes kønsorganer. Hun afbrød legen og berørte undersøgende sine kønsorganer med fingrene. Moderen opdagede pigens forehavende og skældte pigen ud for at være en lille gris og sagde videre, puha fingrene kommer til at lugte. Pigen ophørte, men et øjeblik efter var fingrene igen på kønsorganerne. Da moderen igen blev opmærksom på datterens leg, nøjedes hun ikke med ord, men slog den lille over fingrene. Tredie gang pigen genoptog sin seksuelle aktivitet, nåede hun at berøre kønsorganerne så længe, at hendes angstsudtryk var saligt og fraværende. Men ak, moderens falkeblik afslørede også denne gang den lille. Denne sidste gang ruskede moderen datteren kraftigt i armen ledsaget af ordene: "Hvis ikke du holder fingrene væk derfra, kommer der en lille mus og spiser den." Truslen fik den lille pige til at afholde sig fra yderligere forsøg.

Ganske kort vil jeg beskrive lidt om mor og barn, som jeg kendte til inden den nævnte episode. Moderen havde selv et meget dårligt forhold til sin egen sexualitet, hun kunne ikke opnå orgasme, hævdede at hun aldrig havde onaneret, kunne ikke huske noget fra sin egen barndom om sexualitet under nogen form, ej heller lege, kun at det havde hun ikke hørt eller set noget til som barn. Hun var fraskilt, enlig mor med tre børn, og ønskede ikke et nyt parforhold, da dette indebar et sexliv.

Den lille pige som ikke kan forstå moderens voldsomme reaktion, vil alligevel ved gentagen voldsom fremfærd og trusel, få en negativ indlæring overfor sine kønsorganer, med andre ord kønsorganer er noget man skal holde sig fra. I værste fald kan hun som voksen få problemer i

Foto: Liesel Kolb.

forbindelse med sit eget sexuliv. Hvis hun får seksuelle problemer, vil det nok være vanskeligt at huske hvor den negative indlæring begyndte, de færreste kan umiddelbart huske episoder så langt tilbage som til 2 års alderen.

Et andet eksempel har jeg fra en mor, som fortalte mig følgende: "Min datter på 1 1/2 år havde for vane, når hun sad uden ble og bukser på, at undersøge og lege henført med sine kønsorganer og hun så ud til at kunne lide det. Naturligvis slog jeg ikke barnet, men hun måtte jo vænnes af med det. Den næste måned var jeg meget opmærksom overfor gentagelse, hver gang hun begyndte at pille ved kønsorganerne, løftede jeg hende op, snakkede med hende og sørgede for at beskæftige hende med legetøj, så hun glemte sit gøremål med kønsorganerne. Nu gør hun det aldrig mere," sluttede moderen stolt.

Denne mor havde ligeledes seksuelle problemer, men havde et ønske om, samt et fornødent overskud, til at løse de seksuelle problemer. Efter vi havde talt sammen udbød hun: "Ja, men det jeg har gjort overfor min datter, kan jo være det samme jeg har været udsat for som lille og derfor ikke har lyst til et sexuliv nu. Hvordan kan jeg forholde mig overfor min egen pige for at gøre det godt igen?"

Sexualdriften er så stærk at den ikke nøjes med at vise sig denne ene gang i den lille piges liv, så næste gang den optræder så lad være at gentage en afbrydelse af pigens seksuelle udforskning, leg eller orgasme.

Ved at tage sin egen indstilling til sexualitet op, som følge af børns adfærd eller udspørgen. Her kan oplevelsen af det naturlige i barnets adfærd i sexuel henseende lære os at finde tilbage til en mere afslappet holdning til vor egen sexualitet, denne holdning vil derefter give barnet mulighed for en positiv sexuel udvikling. Sagt på en anden måde: børn og voksne kan lære af hinanden, det at være forældre er at være barn og voksen på samme tid.

Det kan måske undre læseren, at jeg koncentrerer mig om mødre og små pigers sexualitet. Der er to grunde til dette.

For det første er det hovedsagelig mødre der endnu opdrager og sørger for børns ve og vel.

For det andet er der tilsyneladende flest kvinder som får seksuelle problemer i voksenalderen. I denne anledning vil jeg påpege, at moderens baggrund som lille pige kan tænkes, i højere grad at overføres til hendes egen datter end til sønnen. Idet moderen jo ingen baggrund har som lille dreng og måske derfor ikke får negative seksuelle erindringer ved hans seksuelle aktiviteter, lege og udforskning.

Jeg har bemærket en mildere holdning over for små drenge som har rejsning, ja endog spøgefulde bemærkninger såsom: "Nej en lille fræk fyr" eller "Th hvor er den dog sød den lille stritter". I andre tilfælde hvor drenge har fingrene på lemmet kan enten moderen eller barnet selv skyde det ind under, at han nok skal tisse. Drenge bliver ligefrem opfordret til at holde på lemmet ved WC-besøg, for ikke at tisse på bukser og sæde, dette er en daglig tilbagevendende begivenhed, som

er legal. Fra denne WC situation er der ikke langt til yderligere eksperimenter af sexuel karakter som evt. blot forlænger opholdet på WCet.

I modsætning til drengen, hvor lemmet er frit tilgængeligt er pigens klitoris og kønslæber ikke umiddelbart tilgængelige. Desuden er det ikke nødvendigt for pigen at holde nogen steder for at tisse. En anden forskel er at små drenge fingre ikke behøver at dufte hvis de leger med lemmet, men som omtalt, vil den lille piges fingre kunne bære spor af en duft af kønsorganer. Det vil sige, at piger i den henseende nemmere kan afsløres end drenge ved sexuel aktivitet, og vil som sådan have større chancer for irettesættelser.

En anden grund til forskellen på sexuel opdragelse af drenge og piger kan være mødres nervøsitet for en piges uønskede graviditet i den kønsmodne alder, og derfor allerede i småbørnsalderen er på vagt overfor pigens seksuelle aktiviteter.

Spørgsmål som ofte stilles mig er: "Ja men hvornår skal vi gribe ind overfor børns seksuelle lege, undersøgelse af hinanden og onani?" "Til hvilken alder skal man tillade seksuelle eksperimenter med andre børn, for de kan jo på et tidspunkt få børn af det." Til det første spørgsmål vil jeg sige, at det ikke er nødvendigt at gribe ind overfor onani, medmindre barnet onanerer uafsladeligt, en konstant onani kan bl.a. skyldes manglende tryghed i barnets miljø. Mht. seksuelle lege vil jeg svare, at forældre naturligvis bør gribe ind, hvis børn f.eks. anvender spidse genstande til doktorlege, give dem stumpe let bøjlige genstande til disse lege. Forklar samtidig børnene, at de ikke må bruge spidse genstande, for ikke at beskadige enten sig selv eller andres kønsdele eller numser. På samme måde som hvis børn leger andre lege som kan være til fare for dem selv og andre. For børn er lege som far, mor, børn onani, sammenligning og udforskning af sexualitet et naturligt led i den seksuelle udvikling. Unaturligt for barnet kan sexualiteten blive, hvis voksne opfører sig anderledes, reaktioner som forlegenhed, rødmen, vrede, irritation og afbrydelse af seksuelle aktiviteter uden forklaring.

Til det andet spørgsmål vil jeg sige, at hvis den voksne på et tidligt tidspunkt i barnets liv lærer at forstå, at barnets sexualitet er naturligt og den voksne derved også lærer at forholde sig naturlig overfor barnets seksuelle adfærd, opstår der en fortrolighed den voksne og barnet imellem, som gør det muligt at tale åbent om de muligheder der findes for at beskytte sig mod uønsket graviditet.

Her vil jeg give to eksempler på piger som har haft mulighed for at udvikle sig på en mindre hæmmende måde end de fleste på deres alder.

En pige på 3 1/2 år er datter af en enlig mor. Moderen havde sin gang og arbejde i kvindesammenhænge. Mor og datter var den sommer i selskab med andre kvinder og børn både drenge og piger. En dag hvor vejrguderne var i deres gode hjørne, løb børnene nøgne og legede. Pludselig standsede pigen sin leg og råbte: "Mor, mor, se — der er en uden skede."

Hertil kan jeg ikke undlade at tænke, gud ved hvordan Freuds teori om penis-misundelse mon kan komme ind i ovennævnte sammenhæng. Mon det skulle hænge sammen med, at han var mand og måtte gå ud fra, at den lille forskel måtte være misundelsesværdig, og at piger derfor måtte være ulykkelige over at være anderledes skabt?

Det andet eksempel er en pige på 5 år, hun har en storebror på 8 år. Pigen er meget bevidst om forskellen mellem pige og dreng, bl.a. fordi broderen har drillet hende med at hun ikke kunne stå op og tisse langt, fordi hun ingen tissemand havde. Irritationen over dette drilleri gjorde, at hun i al hemmelighed øvede sig i at stå op når hun skulle tisse. Da pigen havde opnået tilstrækkelig færdighed, stillede hun sig op, let tilbagelænet, trak op ad i kønslæberne og sagde til broderen ved siden af: "Jeg kan da bare også stå op og tisse langt."

Disse sidste eksempler har givet mig håb om, at en lille ændring overfor børns seksuelle adfærd er på vej, forhåbentlig vil de give opmuntring til denne artikels læsere, til at lade deres børn få mulighed for en positiv psykosexuel udvikling.

Jette Bach

foto: Liesel Kolb

Føddernes gulvkulde breder sig langsomt op gennem kroppen. Den tynde blå-og-hvidstribede pyjamas er ikke meget bevendt nu. Kun under dynens tunge varme er den brugbar som behageligt værn mod den altopslugende varme. Kroppen sidder sammenbøjet og sammensunket i en svag beskyttende bue mod kulden, som alligevel slipper ind og efterlader en lammende kropsstivhed.

Han sidder her i værelset mellem stuen og hans og søsterens fælles værelse. På den kantede og ubekvemme stol sidder han og fryser. Tanker og følelser hænger fastfrosne i luften, som er strømmen til dem blevet slukket. Tilstede i sit kropshylster sidder han lammet, chokeret over det der er sket. Over brutalt at være blevet hevet ud af det tætte, varme og intense fællesskab med søsteren i den nederste hængekøje, som er hans.

På huden kan han endnu mærke hendes. De bløde, varme og nysgerrige hænders spor ligger stadig dirrende mellem porerne. Intensiteten sidder som en fjern erindring i baghovedet. Som er det ikke sket, som er det en drøm. Men det må være sandt, for han sidder jo her. Til forhør. Med hans far og mor som forhørsdommere. Søsteren og han selv som de skyldige, taget på fersk gerning.

De må ha vidst, at det var forkert, det de gjorde. Eller ihvert fald ikke noget de måtte snakke højt om. De havde heller aldrig fået noget at vide om det. Derfor måtte det være forkert. Derfor måtte det foregå i skjul. De gjorde det kun, når de var alene.

De havde værelse sammen. Sov i køjesenge over hinanden. Han nederst, hun øverst. De lå tit og hyggesnakkede, når de var kommet i seng. I hver sin køje. Så hvorfor ikke ligge sammen i een seng? Det var da meget hyggeligere. Det gjorde de så. Forsigtigt smuttede hun ned til ham. Endnu mere forsigtigt skubbede de døren i.

Så lå de og snakkede sammen. Snart begyndte de osse at lege prikkeleg. Prikkede på skift hinanden. Snart blev prikkene koncentreret til de forbudte steder. Brysterne og mellem benene. Tøvende, nysgerrige begyndte de forsigtigt at røre ved hinanden de steder, de aldrig havde fået noget at vide om, men som de instinktivt vidste var forbudte områder. De kunne ikke forstå det, for det var dejligt at blive rørt på de steder.

Mange gange lå de sammen der i sengen. Hver gang med det samme ritual. Først prikkelegen, som snart endte de hemmelige steder. Som snart endte med, at hun kælede for hans, endnu uudviklede, spidse tissemand og han for hendes, osse uudviklede, revne. Snart fandt de osse ud af, at det var særligt dejligt for ham, hvis hun gned frem og tilbage på tissemanden, og hvis han forsigtigt stak fingeren op i hendes revne og lod den glide frem og tilbage.

En aften var det begyndt at summe og varme i hele hans krop. Hun havde i et stykke tid gnedet frem og tilbage på hans tissemand, og gjorde det nu hurtigere og hurtigere. Det prikkede og dirrede i hele underlivet. Han kunne ikke forstå det.

forbudt

For det var som om han skulle tisse. Ihvertfald var det som om, der var noget på vej. Som om det kunne komme hvert øjeblik, det skulle være. Men det var ikke, som når han tissede. Det her var en intens, kildende, varm og dejlig følelse. Han kan ikke forstå det. Vil tage hånden væk. Men kan ikke. Føler sig magtesløs og har kun lyst til at nyde det han mærker i sin krop. Men det går ikke. Går ikke. Går ikke. For hvad vil mor ikke sige, hvis han tisser i sengen? De må stoppe nu. Nu. Nu. I sidste øjeblik får han ved en kraftanstrengelse fjernet hendes hånd. Det er som om dråberne sidder helt ude på spidsen. Ivrigt ventende på at forlade deres fængsel. Men det sker ikke. Langsomt glider de tilbage til deres hule og venter på bedre tider.

Allerede nu fortryder han, at han fjernede hendes hånd. Hele hans krop dunker og hamrer, venter kun på at blive forløst. En forløsning som ikke kommer, men omdannes til indestængt højtryk. Han må snart lette, flyve væk, så meget tryk føler han, der er. Men langsomt falder han ned, og snart ligger de i hver sin seng. Med hovedet og kroppen fyldt med nye følelser og fornemmelser tar det lang tid, før han falder i søvn.

De begynder osse at røre på de forbudte steder om dagen. Efter forsigtigt at ha skubbet døren i, sidder de med hænderne i bukserne på hinanden. Gubber frem og tilbage. Lar lystfølelsen brede sig. Pirrende og prikkende. Varme strømme fosser rundt og blotlægger nye, udforskede områder.

En dag er de osse i gang. Hun har lynet hans lynlås ned og hiver blidt og forsigtigt frem og tilbage i hans tissemand. Han sidder stille og nyder det. Bomstille. Flyder overgivent med de strømme han mærker i sig. Pludselig hører de skridt nærme sig. Forskrækket ryger hun op, og gør som om, hun er i gang med et eller andet. Han flår febrilsk lynlåsen op og vender sig mod vinduet, så han ikke kan ses. Det gør ondt dernede. Forhuden sidder fast i lynlåsen. Søren osse, blir de nu opdaget? Av, av, av, hvor gør det ondt.

Der kommer ingen ind. Rystede og lettede sætter de sig. Forsigtigt får han forhuden fri. Det bløder lidt. Huden er flået i stykker på undersiden. Blod pibler ud fra en millimeter lang revne. Han går ud på toilettet og får det stoppet.

Et par dage senere skal hans klasse til skolelægen. Han blir fuldkommen bleg af nervøsitet, da han hører det. Sidste år havde skolelægen brutalt og uden videre skubbet hans forhud tilbage. Det havde gjort ondt. Ville hun gøre det samme igen? Ville hans, endnu ikke helede, sår blive opdaget? Hvad ville der så ske?

Dagen oprinder for den årlige helbredsundersøgelse. Han har tænkt på at lægge sig syg, men hvad skal han give som

begrundelse? Efter længere overvejelser finder han ud af, at han ikke tør. De sidder en halv snes drenge i det blege, kolde venteværelse. Alle har de nyvaskede, hvide underbukser på. Alle er de januarblege og kuldeskruttende. Der er ikke de sædvanlige kvikke bemærkninger som i gymnastikomklædningsrummet. De er alle trykkede af situationen. Har de andre mon osse fået hevet forhuden tilbage, på samme ufølsomme, brutale måde? Hans mave bølger af nervøsitet, trækker sig sammen i angst.

Så er det hans tur. Efter den obligatoriske vejning og måling, øjenundersøgelse og tagen ham i øjesyn, spør hun ham, om han har haft nogle særlige sygdomme siden sidst. Neej, mumler han skræmt. Nå, det var da godt, svarer hun tilbage. Han blir stående, ved ikke hvad han skal gøre. Vil hun nu hive hans underbukser ned? Vil hun nu . . . ? Hun ser spørgende op på ham. Ja, du er færdig, du kan godt gå ud og klæde dig om. Sig til Poul at han godt kan komme ind. Halvt bedøvet af udmattelse og lettelse klæder han om. Bare det sår nu vil blive lægt hurtigt.

Nu sidder han her sammen med hende. De er blevet opdaget. Pludselig, mens de som sædvanlig lå og legede prikkeleg og kælede, blev lyset tændt.

— Hvad er det I laver? Moren står stirrende i døren.

— Jeg syntes, jeg hørte så mange lyde herinde fra. Hvad laver I dog?

De stirrer stumme og undvigende på hende.

— Hvorfor ligger I sådan? vedbliver hun.

— Ah gud, Helge, skynd dig, kom herind.

Faren kommer modvilligt, der er et Birthe Wilke program i fjernsynet.

— Det er frygteligt, de ligger og, og . . .

— Hvad gør de, hvad er det de gør?

— De, de . . .

— Så, så, tag det nu roligt, det er nok ikke noget.

— Ikke noget, det sir du, se der. Op med jer. Jeg vil vide, hvad det her er for noget.

Hun nærmest hiver dem ud af køjen og skubber dem ind i værelset ved siden af. Sammenbøjede og skræmte sætter de sig i de stole, hun peger på. De ser ikke op, kigger med tomme, angste øjne i gulvet.

— Hvem var det? Hvem var det? Hvem begyndte? Jeg vil have det at vide. Ingen kommer i seng, før jeg får det at vide. Om vi så skal sidde her hele natten.

Hendes mand står i døråbningen og ser ud som om, han ikke helt kan forstå, hvad det er, der foregår.

— Birgit, tror du ikke, du tar det lidt overilet?

— Overilet? Er du overhovedet ikke klar over, hvad det er, de var igang med?

område

Det er frygteligt, frygteligt.

Hendes hysteriske stemme mejsles ud i lokalet.

Ja, ja, men er der grund til at gøre så meget ud af det, det er jo kun børn.

Hun overhører ham og henvender sig endnu en gang til de to børn.

— Hvem begyndte? Hvem var det, der begyndte? Jeg vil vide det, jeg vil.

Hendes stemme lyder desperat nu. Men osse bedende.

— Hvem var det? Sig det nu.

Der høres ikke en lyd i værelset. Alt er død stille. Børnene er blevet forvandlet til voksfigurer. Urolige sidder de der. Spinkle, sårbare og stivnede. Som er der blevet overrasket af en lavastrom.

— Ja, om vi så skal blive siddende her hele natten, så gør vi det, fortsætter moderen ildevarslende. Hendes stemme flænses luften. Ordene ryger som sten gennem luften og rammer dem. Ubeskyttede tar de imod. De første sten til deres følelsesforsvarsmure lægges. Hun bygger skånselsløst videre.

— For sidste gang, hvem var det, hvem var det?

Hendes stemme skingerer.

Endnu en gang forsøger hendes mand at gribe ind.

— Altså Birgit, er der grund til at gøre sådan et nummer ud af det?

Hun svarer ikke, dirrende ser hun på ham. Han ser bort, ubehagelig til mode. En tung, ildevarslende stilhed lægger sig endnu en gang over rummet. Aftenens mangel på lyde virker forstærkende på den råbende stilhed.

Lidt efter henvender faren sig for første gang til børnene.

— Hvem var det, der begyndte? Fortæl os det nu, vi kan jo ikke blive siddende her hele natten. Jeg skal jo op på arbejde i morgen tidlig.

Langsomt synes der at komme liv i de to voksfigurer. Som efter en lang søvn begynder de at røre på sig. Men ansigterne forbliver bøje, kun kroppenes anspændthed viser, de nu er nærværende.

— Det var hende, siger han stille.

— Nej, det var ham, svarer hun åndeløst tilbage.

— Nej, det var dig.

— Nej, dig.

— Nej, nej.

— Jo, det var dig.

— Nej, det var ikke. Det var dig, snapper han af.

Moren står som stivnet. Ubevægelig har hun fulgt de vekslende udfald. Hun er som i trance. Opfatter tilsyneladende ikke hvad der blir sagt.

— Vi må hellere stoppe her, siger hendes mand. — Vi kommer vist ikke længere med det her i aften. Smut I bare i seng, siger han henvendt til børnene.

Langsomme, som troede de ikke på det, de havde hørt, rejser de to sig op. Duknakkede, som frygtede de at få et par over nakken, skynder de sig ind i deres senge.

Beskyttede bag dynens forsvarende varme ligger de isolerede i hver deres cementbunker. Krigen er brudt ud. Den biologiske krigsførelse. Snart ligger de usagte ords nervegas overalt.

Bertill Nordahl

ER BØRNEBØRNE MED?

Vi i redaktionen har i mange forskellige sammenhænge (bl.a. i vores emneuge i Thy) oplevet, at forældre sjældent eller aldrig taler med andre om, i hvor høj grad børnene er medinddraget eller holdt ude fra forældrenes seksualliv. — Og ofte havde forældrene heller ikke talt indbyrdes om, hvordan de havde forholdt sig. Samtaler med venner og bekendte afslørede, at de ofte var usikre på, hvad der var bedst, f.eks. om det ville virke afskrækkende for barnet at overvære et samleje eller om det tværtimod ville virke afmystificerende og give barnet større tryghed?

For at få større åbenhed om dette emne har vi foretaget en lille undersøgelse. Vi bad nogle af vores bekendte med børn — både par og enlige — om at besvare nedenstående spørgsmål. Oprindeligt havde vi håbet at få svar fra såvel k/m som l/b, dette lykkedes ikke: Fem kvinder og een mand, alle heteroseksuelle, har besvaret dem.

Spørgsmålene var følgende:

1. oplever dine børn at du har et sex-liv?
2. Har de nogensinde overværet et af dine samlejer?
 - a) Hvis nej — hvordan undgår du det?
 - b) Hvis ja — hvordan har du/I og barnet oplevet det?
3. Har I gjort jer nogle overvejelser om det, talt sammen?
4. Hvad synes du ville være det ideelle?
5. Hvor gamle er/var børnene — er det deres fællesbørn?

Som det fremgår af spørgsmålene har vi fokuseret uhyre meget på selve samlejesituationen. En af besvarerne har kritiseret os for dette med følgende:

"Spørgsmålene er lidt upræcise, og kan man overhovedet løsrive det seksuelle fra de øvrige elementer af tryghed, varme, følelser m.m."

(Dette afspejler måske vores egen opdragelse, der indebærer målrettet kæleri og kropskontakt mod samleje?)

NANNA:

Min datter er 5 år. Vi har boet alene sammen siden hun var 2 1/2 år. Indtil da boede vi sammen med hendes far.

I de første par år oplevede Sara at vi bollede. Hun iagttog os og efterlignede vores lyde. Virkede iøvrigt som om hun

hyggede sig, selvom hun befandt sig i sin seng, som hun ikke kunne komme ud af ved egen hjælp.

På mig virkede hendes ofte ivrige deltagelse distraherende. Det var ikke i nær så høj grad tilfældet for hans vedkommende. Jeg havde svært ved at koncentrere mig om hendes far, når der hele tiden lød små pudsigheder fra sengen ved siden af. Det bevirkede, at jeg efterhånden ikke havde lyst til at bolle, når Sara var vågen.

For et års tid siden havde jeg et forhold til en fyr, som Sara var meget jaloux på og omvendt. Jeg følte mig meget splittet mellem de to og undgik mest muligt, at vi var sammen alle tre og fuldstændigt at Sara var tilstede, når vi bollede. Jeg var samtidig bange for, at hun ville få en dårlig oplevelse af et samleje, når hun ikke

kunne lide fyren.

Når vi bollede foregik det i stuen, mens Sara sov i det andet værelse. Hen på natten gik jeg ind og lagde mig i værelset hos hende, for at hun ikke skulle føle sig helt tilsidesat.

Det viste sig imidlertid, at alle mine bestræbelser virkede stik imod hensigten. Tværtimod blev deres forhold betydeligt bedre, efter vi havde sovet sammen alle tre og Sara overværede vores samleje. (Det var ikke planlagt, vi troede hun sov). Nu blev hun ikke længere holdt udenfor. Hun vidste, hvad der foregik, også når hun ikke var tilstede.

Efter et par dage opfordrede hun os til at gentage "succesen". Den første gang hun overværede vores samleje, var det nu ingen succes for os. Hun nøjedes nemlig ikke med at se på, hun var temmelig deltagende. Han havde intet imod hun var tilstede, men følte hendes ivrige engagement distraherende. Jeg føler det distraherende bare hun er tilstede.

Siden gik Sara godvilligt med til at sove alene i det ene rum og lade os være sammen i det andet. I starten kom hun et par gange ind til os, stod og kiggede lidt, gik så igen.

Hvis hun ved der kommer besøg, siger hun nu: "Så går jeg ind i stuen og sover."

Jeg har ikke sammen med nogen partner overvejet, om Sara skal være tilstede eller ej når vi bolle. Jeg har truffet afgørelsen alene. Jeg føler desværre, at det er mit ansvar. I omtalte tilfælde var det uden mig, der ikke brød mig om, at Sara var tilstede.

Jeg er glad for at Sara accepterer, vi vil sove alene. Jeg ville ønske hun i lige så høj grad ville acceptere, at vi sommetider vil være alene på tidspunkter uden for hendes sengetid.

KARIN:

Vi har et barn på 3 år og det er vores fælles barn.

Jeg tror egentlig ikke, han er bevidst om, at vi har et sexliv, selvom han fuldt ud er klar over, hvordan "man bolle".

Han har en enkelt gang overværet et af vore samlejer. Det var ikke særligt sjovt, fordi han i høj grad havde på fornemmelsen, at der foregik noget mellem T. og mig, hvilket resulterede i, at han ustandselig forsøgte at afbryde og komme i kontakt med os. Vi forsøger at undgå det, d.v.s. har samleje, når han sover (om han så bemærker noget i søvne ved jeg ikke) — eller når han ikke er hjemme.

Der er ingen af os, der er særlig interesseret i, at han skal overvære et af vores samlejer. Dels fordi det generer os, dels fordi vi mener, at han nemt kunne blive forskrækket over "lydene" og måske begynde at fantasere en hel masse om, at det gør ondt/ikke er rart for os. En anden side af sagen er, at vi gerne vil have, at han, når han bliver voksen, skal forstå, at seksualitet *ikke* kun er at bolle, men at det også indebærer en stor portion omhed og solidaritet — kærlighed overfor hinanden — d.v.s. vi vil gerne lære ham respekt for den side af livet (hvordan det så skal ske, ved jeg ikke).

Det ideelle er, når vi kan have det rart sammen, uden at det griber forstyrrende ind i vores forhold til L.

LINDA:

Efter en masse diskussion om formålet og perspektiveret med at inddrage mit barn i vores bolle (det er nemlig kun mit barn) begyndte vi for ca. 1 1/2 år siden jævnlige at inddrage ham.

Indtil nu har vi praktiseret en del gange at bolle sammen med ham (han hedder

Janus og er 4 1/2 år). Det har som regel foregået på den måde at formiddage i weekenden har vi sammen tilbragt i sengen og hygget os på forskellige måder, blandt andet også bollet sammen.

Nogen gange har det "traditionelle samleje" været indbefattet, men for det meste har det bestået i at kysse og kæle hinanden. Mens dette foregår plejer min unge at være med dels i sengen og dels rundt omkring i værelset.

Det er temmelig svært at fastholde hans opmærksomhed omkring os og indtage ham i vores kæleri hele tiden, vel sagtens på grund af hans alder, derfor er det tit sådan, at han leger med forskellige legesager imens og ind imellem kommer op til os og er lidt med.

På os voksne har det virket sådan, at vores bolleeri er blevet mere afslappet, dog også noget mere ukoncentreret, idet vi i hvert fald i perioder skal have vores opmærksomhed to steder på en gang.

Ungen spørger jo ind imellem, hvad det er vi laver, og vi gør også temmelig meget ud af at forklare og fortælle, hvad det er vi gør og hvorfor. Især de første gange for ikke at gøre ham bange, mange af os har jo sikkert haft barndoms minder om vores forældres skræmmende seksuelle udladninger.

Det er jo netop et af formålene og perspektiverne med denne praksis, at integrere vores seksualitet i ungens og vores egen hverdag, som noget dejligt, ømt og kærligt på linie med en masse andre situationer i vores liv. Ligesom det unægtelig ville være rart, hvis vores børn kunne skånes for vores forkrampede fornægtende, småborgerlige forhold til vores egen og andres seksualitet — noget som helst skal foregå i ægtesengen bag nedrullede gardiner.

Sidst men ikke mindst har vi, ved i fællesskab at diskutere, hvordan vi synes, et ligebyrdigt ikke-undertrykkende bollieri skal foregå, prøvet at være et mod-billede til hele vores kapitalistiske samfunds opfattelse af, hvordan mennesker boller sammen som henholdsvis mand og kvinde. Det billede som vores unger vil møde, overalt hvor de kommer frem.

Det vil sige, jeg ligger *ikke* passiv på ryggen, men tværtimod viser jeg, at jeg også har behov og lyster og kan styre og bestemme i forhold til det, og at mænd har et lige så stort behov for at være omme og kærlige og passive.

Min unge har ganske givet også godt af det, han har overhovedet næsten ingen blokeringer overfor at snakke og spørge om alt, hvad der har at gøre med seksualitet. Hans egne seksuelle eksperimenter med sig selv og andre børn er heller ikke noget, som er forlagt til under dynen med en lommelygte, men tværtimod foregår, mens vi læser historie eller mens vi er i værelset i al sin naturlighed.

Problemet ved denne integration er bare, at med de betingelser, som dette samfund stiller os i, er det delvist begræn-

set, hvor meget vi kan inddrage vores små unger. Langt de fleste har jo en hård 8 timers arbejdsdag for os og ungen ligeså i institutionen.

Det ideelle ville være, at der var muligheder for, i langt højere grad end det nu er, at kunne udfolde og vise sin seksualitet på andre tidspunkter af døgnet end sent om natten.

JANE:

Mine børn er 16 og 18 år, hjemmeboende og med eget sexliv.

Der er i de sidste ca. 4 år sket en stor ændring i forhold til tidligere i både min og deres holdning til mit sexliv, dels p.g.a. deres højere alder, men endnu mere p.g.a. at vores livssituation er ændret så betydeligt fra at være en typisk "borgerlig" kernefamilie med et dertil hørende normsat og fordomme, til at være 3 autonome individer med hver vores liv, som vi lever selvstændigt og med rimelig hensyntagen til fælleslivet.

I de glade "frie" tressere, da børnene var små og vi endnu levede i "far-mor-børn-kerne" oplevede de ikke, at vi havde et sexliv, hvilket helt enkelt klaredes ved,

at det kun foregik, når de sov el. lign. Derimod gjorde jeg "alt" for at oplyse dem, læse bøger om emnet for dem osv., blot "glemte" jeg at overføre stoffet fra bøgerne til *os selv* og har jo givetvis ved denne undladelsessynd påført dem de samme normer og tabuer, som vi selv havde, i retning af, at sex det var ikke noget man talte om osv.

Efter skilsmisse, da børnene var 9 og 11 år, gik der et par år med de klassiske problemer: når jeg endelig havde en fyr med hjem, opstod der store konflikter med jalousi, svigt og tiloversfølelse hos børnene, hvilket hurtigt førte til, at jeg i flere år foretrak at leve konfliktfrit men i cølibat.

For 4 år siden blev jeg alvorligt forelsket og dette forhold varede i 1 1/4 år. Her begyndte ændringen, idet jeg ikke ville eller kunne skjule kvaliteten af forholdet, og dette, at de så deres mor blive vældig meget gladere samtidig med at det var et for dem "ufarligt" forhold (en gift mand, som ikke havde til hensigt at forlade sin egen familie) og samtidig med, at de selv var blevet ældre og kommet delvis over savnet af deres "trygge" barndoms-

liv, medførte, at vi i fællesskab vænnede hinanden til at acceptere, at jeg havde et sexliv, men dog bag den lukkede soveværelsesdør, altså i fuld accept og åbenhed, men med hensyntagen til den privathed som jeg, og de selv, havde brug for.

Nu er det sådan, at de er gladest, når de ved at jeg også, ligesom de selv, har en fyr at gå i seng med.

De har aldrig overværet nogen af mine samlejer, ligesom de heller ikke overværer, når jeg onanerer, dette er stadig noget tabuagtigt for mig.

Mine overvejelser omkring disse ting går på, at jeg ikke stræber efter at nå "længere" end vi er nu. Set i forhold til det oprindelige udgangspunkt synes jeg, vi er nået langt, og jeg ønsker ikke at overskride en "privathedstærskel", som giver mig frihed og trykthed nok til at turde være mig selv. Uden den ville jeg føle, at min integritet var truet, og den har jeg ikke råd til at miste i disse års jagt efter identitet som kvinde og ligeværdigt menneske.

Derimod har dette interview fået mig til at tænke på, at jeg bør tale endnu mere med mine børn om, hvordan forældres holdninger smitter af på børnene, og hvordan de usagte ting absolut ikke spiller den mindste rolle, netop for at de selv, når de bliver forældre, kan blive i stand til at bryde cirklen, hvis de ønsker det, ved at være blevet bevidstgjort om det og konfronteret med deres egne erfaringer og tillærte holdninger i tide, således at de bliver i stand til at afgøre, hvad der er det ideelle for dem.

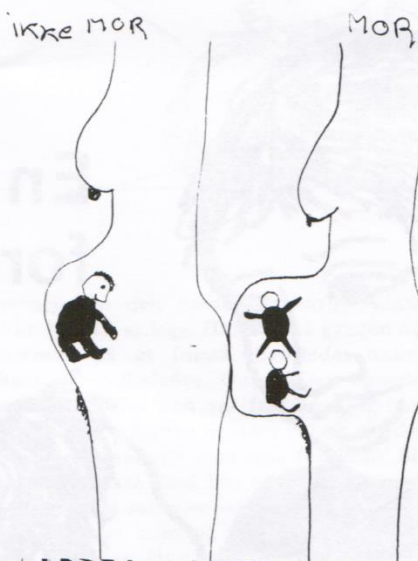
Hvad der er det ideelle for mig, har jeg allerede nævnt, og jeg synes ikke, man kan sige noget generelt om, hvad der er det ideelle, udover at vi alle bør blive så bevidste om disse ting, at vi overhovedet er i stand til at tage stilling til, hvad vi ønsker, så vi ikke bevidstløst glider i vore forældres fodspor, hvilket der netop indenfor sexområdet er særlig fare for, netop fordi det stadig er så tabubelagt et område.

GERT:

Min datter er 6 år og meget optaget af sexualitet og den slags. Hun oplever det kun i form af knus og kys, men har spurgt om vi "kutter". "Det gør vi da," siger jeg. "Vi kan godt li' hinanden og li' at gøre det sammen."

Hun har aldrig overværet et af vore samlejer. Jeg er fraskilt og har kun samkvemsret en gang i måneden. I disse weekender bruger vi så meget energi på andre ting, går tidligt i seng og orker ikke mere den dag. Eller, i tilfælde af at jeg har besøgt mine forældre med Merete den weekend, har hun tit sovet hos min mor og derfor slet ikke haft mulighed for at opleve et samleje.

Angående det tredje spørgsmål: I tilfælde af, at "I" er mig og min samlejer (ellers har jeg allerede besvaret det under nr. 1), så har vi snakket om, at vi egentlig skulle lade Merete opleve i det mindste os i vores nøgenhed. Hun bliver hos sin mor ikke opdraget til, at den slags er tabu (jeg ved ikke med hensyn til samleje), men når hun er hos mig, har hun noget i retning af et fnisende forhold til det kropslige. Ef-

tersom hun ikke er så gammel, er det nok for tidligt at snakke ret meget med hende om det. Hermed er jeg allerede inde på, hvad det ideelle ville være. Det afhænger af barnets alder. 6 år er for tidligt til at snakke om ret meget og efter min mening for tidligt til at lade hende opleve en samlejesituation. Jeg tror hun ville blive bange for lydene, de ind imellem voldsomme bevægelser, alle de kraftige driftsmæssige udfoldelser. Og hvad kan hun bruge oplevelsen til?

HELGA:

Peter og jeg har været gift i 10 år. Vi har to piger på henholdsvis 5 og 2 1/2 år. Vi synes selv, at vi har et godt forhold til hinanden til trods for, at vi i mange år havde nogle store seksuelle problemer, som vi for 3 år siden søgte hjælp for på Jette og Bents seksualrådgivningsklinik.

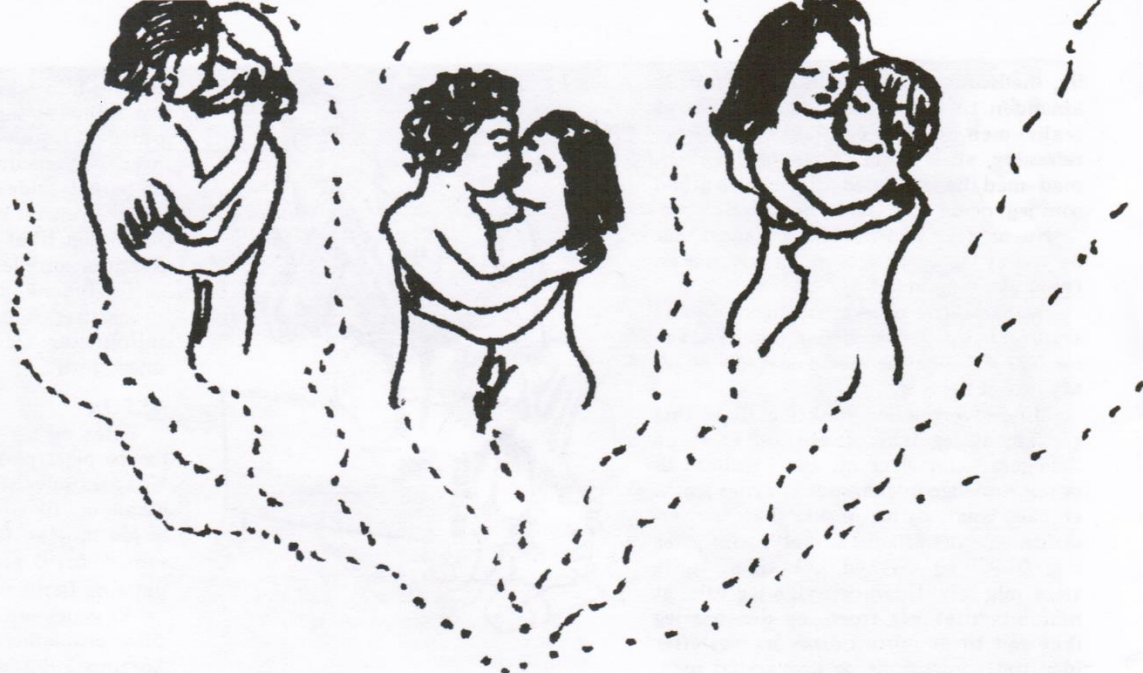
Vi synes selv, at vi nu er kommet over disse problemer. Alligevel kan vi stadig let komme ind i en periode, hvor vi boller meget lidt (problemer på arbejdet, for meget arbejde, syge børn o.lign. gør os så trætte, at vi ikke orker meget andet end et kærligt klem, inden sønnen overmander os).

Det hører med til historien, at vores opfattelse af vores egen sexualitet og dermed vores sexliv med hinanden ændrede karakter i løbet af "behandlingen" hos Jette og Bent. Vores samliv er i dag mindre "pik-i-kusse-fikseret" og langt mere blidt og afslappet. Vores børn ser os nøgne hver morgen og om sommeren i hele uger ad gangen, og da vi tit kæler med hinanden i løbet af dagen, så er det ikke så mærkeligt, at de ikke reagerer, som det skulle være en speciel situation, hvis de ser os nøgne i sengen kæle for hinanden. Den store kikker måske med et skævt smil og siger: "Boller I nu?" Og så går hun ud og tisser og går ind i seng igen. Det har ikke den store interesse.

Den lille bliver meget inspireret og vælter rundt på os, så hvis vi havde forestillet os et rigtigt knald, da bliver det i hvert fald hurtigt kun til skæg og ballade. Den orgasme, vi måske havde sat næsen op efter, den får vi så en anden dag.

Vi synes, at vi generelt har for lidt tid til hinanden. Småbørnsforældre har simpelthen for meget om ørerne. Men vi synes, at børnenes oplevelse af vores seksualitet er uproblematisk. Dybest set måske, fordi vi selv i dag finder den uproblematisk.

Kvindegruppen.

**En fortælling
for de 5-10 årige**

Ill.: Mette Møjskød

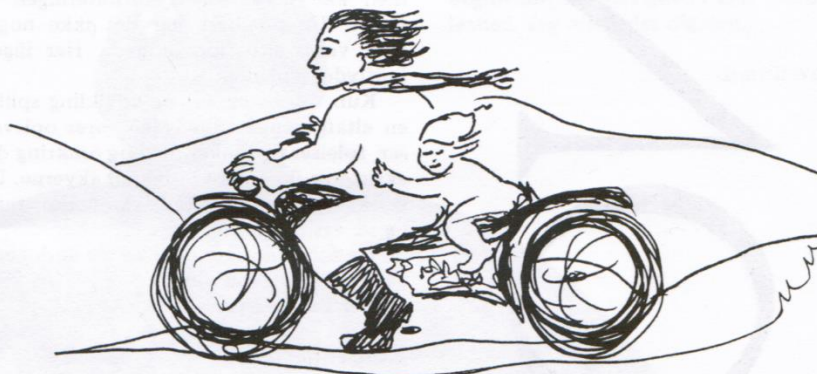
ADAMS ONKEL

Der er mange slags kærlighed. Denne er en historie om, hvordan Adam lærte om bøsse kærlighed. Det skete på denne måde. Adam er seks år gammel. Han skal snart begynde at gå i skole. Han bor i en lejlighed i en storby sammen med sine forældre. Om dagen går han i børnehaven, mens hans forældre arbejder. I week-enden bliver de hjemme, og det gør Adam også.

I børnehaven har Adam en masse venner. Der er Lisa, Michael, Thor, Gert og Bobbi. De leger sammen, mens deres forældre er på arbejde. De leger på gyngerne, i sandkassen og leger en helt masse spændende lege, som kun de kender. I børnehaven er Lisa Adams bedste ven. Hun og Adam deler hemmeligheder og taler sammen om alt. Nogle weekender er helt specielle. Det er de dage, onkel Bent kommer på besøg. Onkel Bent er bror til Adams far. Sommetider tager han Adam med en tur i Zoologisk Have eller en tur i skoven eller måske kører de en tur på onkel Bents motorcykel. Adam fortæller onkel Bent om sine venner i børnehaven, og om de ting han laver sammen med sine forældre. Onkel Bent fortæller nogle sjove historier og vittigheder om de steder, han og hans ven Simon plejer at tage hen, og om den gang han og Adams far var ligeså unge som Adam. Nogle gange bor Simon sammen med onkel Bent, så Adam synes Simon også er hans egen onkel, altså næsten.

En dag vil Adams mor gerne snakke med ham. Hun sagde, at hun og far skulle ud at rejse. Denne gang kunne Adam ikke komme med, så Adam skulle bo hos Susse, mors veninde. De snakkede længe om det. Adam spurgte: "Hvorfor kan jeg ikke bo hos onkel Bent? Jeg kan godt lide Susse, men jeg kan bedst lide onkel Bent." "Jeg kan også godt lide onkel Bent," svarede hans mor, "men onkel Bent lever anderledes, han er bøsse, og det er svært for en lille dreng at forstå. Du skal ikke være ked af det, men det er bedst, du bor hos Susse."

Adam svarede ikke, men han var faktisk ret ked af det. Mor sagde nemlig hun kunne lide onkel Bent, men han måtte ikke bo der. På hvilken måde var onkel Bent anderledes? Mon det var slemt? I

børnehaven den næste dag havde Adam ikke lyst til at lege. Han sad på gyngen og prøvede på at forstå, hvorledes onkel Bent var anderledes. Onkel Bent lignede hans far, fordi han var fars bror, og han boede i en lejlighed ligesom Adam gjorde, bare ikke sammen med sine forældre. Simon og onkel Bent bor sammen, mor og far bor også sammen, sådan bor de fleste voksne. Lisa kom og spurgte Adam, om han ville lege. Hun var ved at lave en vej i sandkassen. Adam sagde, at hun skulle gå sin vej. Lisa blev ked af det, og Adam blev endnu mere trist. Den næste dag var det lørdag. Om søndagen skulle Adams forældre rejse. Onkel Bent kom på besøg. Han spurgte Adam, om han ville med en tur i skoven. Mens de gik i skoven, spurgte onkel Bent: "Hvad er der i vejen Adam, du ser så trist ud i dag."

"Mor og far skal rejse" sagde Adam, "og jeg vil gerne bo hos dig og Simon, men mor siger, at jeg skal bo hos Susse, fordi I er bøsser. Jeg forstår det ikke." Og han begyndte at græde.

Onkel Bent satte sig i græsset. "Kom og sæt dig her, Adam. — Adam, ved du hvad en bøsse er?" "Nej, det ved jeg ikke hvad er, men mor siger du er bøsse," svarede Adam grædende. "Det er rigtigt" sagde onkel Bent. "Simon og jeg er bøsser, Simon og jeg elsker hinanden. Din mor og far elsker hinanden. Nogen synes det er forkert, at mænd elsker hinanden, men der er mange slags kærlighed, og kærlighed er aldrig forkert." Adam smilede: "Jeg elsker dig onkel Bent." "Det er jeg glad for," svarede onkel Bent. "Det er rigtigt, at bøsser er anderledes. Har du nogensinde prøvet at tænke på, hvor kedeligt det ville være, hvis alle var ens?" "Det

ville ikke være særlig sjovt," svarede Adam. Han kunne bedst lide Lisa, Michael, Thor, Gert og Bobbi som de var, tænkte han.

"Bliver jeg osse bøsse engang?" spurgte Adam. "Det ved jeg ikke," svarede onkel Bent. "Måske, engang vil du vide det, men nu er det ligemeget hvad du er, bare du er dig. At være bøsse er ikke forkert, men det er anderledes."

Adam følte sig meget bedre tilpas. At være bøsse er en anderledes måde at leve på, men slet ikke forkert.

Da de kom hjem, løb han hen til sine forældre. "Nu ved jeg, hvorfor onkel Bent er bøsse," sagde han, og han fortalte dem alt, hvad onkel Bent og han havde snakket om. Adam ønskede at dele sine oplevelser med sine forældre.

"Nå, Adam," sagde hans mor, "jeg tog fejl, du forstår faktisk udmærket, måske forstår du tingene bedre end jeg gør, du må undskyldte jeg gjorde dig ked af det." "Ja," sagde hans far, "du er sgu ret fornuftig, og det er din onkel også. Hvis du vil må du godt spørge ham, om du kan bo hos ham, mens vi er væk."

Så Adam boede hos onkel Bent og Simon. Hver morgen tog Simon ham med på cyklen til børnehaven, og hver aften kørte onkel Bent ham hjem på sin motorcykel. Han sagde undskyld til Lisa, fordi han gjorde hende ked af det, og hun fik også en køretur med onkel Bent. Sommetider spekulerede Adam over, om han måske ville blive bøsse engang. Men han blev ikke bekymret. Han ved, det drejer sig om at holde af, og han ved, at bedst af alt, vil han altid være Adam.

Richard Glob

SKABELONER

Fra Bertill Nordahl, der for nylig er blevet far, har vi modtaget en del småartikler, hvorfra vi har valgt følgende ud:

Glasklokken

Rundt omkring i hermetisk tillukkede glasklokker, sidder vi isolerede med vores babyer. Gennem glassets matterede flader ser vi omverdenen glide forbi som vildfarne, diffuse vatskyer. Vi registrerer det, men kan ikke bruge konstateringen til noget. Umiddelbart har det ikke noget med vores situation at gøre. Har ingen indflydelse på den.

Kun dit ve og vel og udvikling spiller en altafgørende rolle. Men vores oplevelser, følelser og tanker med og omkring dig eksisterer ikke derude blandt skyerne. De er ikke produktive, kan ikke måles, vejes og sælges.

Derfor eksisterer de ikke for andre end os her under glasklokken.

Derfor er de private.

Kønsrollerne

Det ryster os begge, at kønsrollerne i den grad polariseres her i tiden efter fødslen. De ydre betingelser, vi er underlagt, presser os ind i et mønster, vi ikke har lyst til at sprælle i:

Du er den hjemmegående kvinde, som tar sig af amning og pasning af ungen og oprydning, hvis der er tid og overskud til det.

Jeg er den udearbejdende mand, som ugens fem hverdage drager ud i den store verden for at tjene penge til den lille families opretholdelse, og som hjemme tar sig af de fleste praktiske ting, fordi amningen er så utrolig tids- og energikrævende.

Jævnligt får vi det begge dårligt over tingenes håbløse tilstand og føler os temmelig frustrerede. I første omgang bruger vi så energien og overskuddet, hvis der i det hele taget er et, til ikke at køre frustrationerne af på hinanden. Alligevel gør vi det næsten automatisk, og snart er vi havnet i et pirrigt bombardement, hvor vi cementerer hinanden i nogle roller, ingen af os kan udstå eller udholde: Dig som den opofrende, isolerede kvinde, som kun tar sig af de nære ting og får identitet gennem barnet, og mig som arbejds- og skaffedyret, som osse har overskud til andre ting end barnet.

Så er fremkaldelsen af skyldfølelserne og den gensidige undertrykkelse godt i gang.

Hvis det er en god dag, går vi, efter de første gnidninger, direkte over i en analyse af situationen, hvor vi forsøger at afdekke de forskellige lag af problematikken. Hurtigt viser det sig, at vi sidder godt fast i den krise, alle nybagte forældre må befinde sig i: Moder- og faderskabet kontra studiet eller jobbet kontra kærligheden og parforholdet kontra behovene og identiteten kontra — og sådan kunne jeg blive ved.

Døgnet har ganske simpelt ikke timer nok til at dække alle behovene. Vi må prioritere.

Men hvad er der tilbage af dig, når du en dag igennem er blevet tappet af anderumpen?

Hvad er der tilbage af mig, når jobbet har slugt sit?

Hvad er der, derefter, tilbage til dit studie og mine skriverier?

Hvad er der tilbage til os — sammen? Til kys, kærtegn og elskov?

Vi vil så gerne være gode til det hele: Gode som forældre, som mor og far, gode på jobbet og studiet, gode ved hinanden og os selv.

Vi har læst og hørt om, at denne første tid skulle være særlig forfærdelig og uudholdelig. Men det kommer alligevel bag på os — ikke at det er så hårdt, det havde vi forventet — men at kønsrollerne polariseres og cementeres i den grad. Det til trods for, at vi har snakket meget om det, og hele tiden forsøger at planlægge sådan, at vi begge får mulighed for at få opfyldt vores *minimum* behov, som vi osse bruger megen tid på at snakke om, hvad er.

Vi klipper en tå her og hugger en hæl der. Vores idealer tilhugges virkelighedens ublu krav. Men vi kæmper indædt på ikke at gå for meget på kompromis med vores idealer. Det er svært. Samfundsbetingelserne modarbejder på fuldt tryk. Virkeligheden skaber sine skabeloner.

Hertil den næsten totale svigten vi nu, som under hele graviditeten, oplever fra venner og bekendte. Ingen ringer og si'r: "Trænger I ikke til et par timer alene uden anderumpen, skal jeg ikke køre en tur med ham?" "Trænger I ikke til at få vasket op, ryddet op eller vasket gulv?" "Eller bare til at blive hygget om?"

I ringer og blir lige netop bekræftet i det I gerne vil: Det er dejligt med en baby, men osse brandhårdt. Så er den skid slået, og I svarer udglattende og halvtfraværende: "Ja, det er jo hårdt med en baby, det ved man jo fra venner og bekendte."

Op så springes der let, behændigt og elegant over i en beretning om, hvor *forfærdelig* hårdt han eller hun har det. Lang-lang tid senere afbrydes der med en halvt undskyldende latter: "Åh ja, nu er tiden bare løbet afsted, og jeg har kun snakket om mig selv. Nå men, æh, vi ses, hej med dig."

Afmægtig står jeg, dirrende af indestængt raseri, med røret i hånden, og har en overvældende lyst til at stikke det op et vist sted på vedkommende.

Magen til taktløshed, mangel på indlevelsesevne i andres situation og afstum-pethed skal jeg lede længe efter. At jeg

ikke bare smed røret på, eller fortalte, hvordan jeg havde det med opringningen.

Jeg synes det er i orden og acceptabelt ikke at være overvældende interesseret i børn, især hvis du ikke har nogen selv. Men det er ikke i orden og acceptabelt *ikke* at interesse sig for børn og de krav, de stiller til forældrenes virkelighed, hvis du kender nogen som har børn, f.eks. Anette og jeg.

For mig er det i et venskab en selvfølge at interessere sig for den andens virkelighed, hvad det så end bærer med sig. Ligesom det omvendte osse må være en selvfølge.

Vi må oprette informationskurser for gravide og nybagte forældres venner og bekendte.

Lige gyldighed

Hypnotisk har du nu kigget på et rødt krus i ti minutter. Utroligt som du kan kigge. Ja, nærmest glo. Uhæmmet beglor du med åben mund og polypper. Med øjne som har de aldrig set noget lignende. Hvad de sikkert heller ikke har. Måbende står de ud af hovedet. Udspændte af nysgerrighed. Alt hvad du ser, gir du opmærksomhed, som var det verdens syvendte vidunder. For dig er alt lige gyldigt. Farver og former indsuges og oplagres til senere brug. Gid du dog vil beholde din begloende nysgerrighed. Din hæmningsløshed. Jeg misunder dig den.

Bertill Nordahl

HENRIK 79

En gruppe 11-12 årige skolebørn har arbejdet med emnet "kærlighed, kønsroller og sex". For at få et billede af deres idealer, drømme og erfaringer gav vi dem et spørgeskema.

Stillet over for spørgsmålet: "Har du kysset en dreng eller pige på din egen alder?" spurgte en pige: "Mener du for sjov eller alvor?"

Pigens modspørgsmål dækker nok meget godt aldersgruppens forestillingsverden; men den vækker vel også til eftertanke hos os voksne.

I øvrigt havde 7 af de 15 børn ikke kysset nogen jævnaldrende, 2 drenge var blevet kysset, og en benægter: "Hun var kun ti år". En pige har også kysset en, der var ældre end hun selv.

Hvordan føles det at være forelsket:

5 svarer, at de ikke ved det. En dreng, fordi han aldrig har prøvet.

En del svarer, at det er dejligt eller rart. Andre skriver:

"Det kan være skægt og også dejligt, hvis man kan li' hinanden."

"Sjovt, og man bliver flov, hvis nogen finder ud af det, og jeg holder mig på afstand. En gang i mellem kan jeg godt finde på at rende i røven på ham, og jeg kan også drille ham."

"Man glemmer næsten alt, man føler sig glad, og det er lige som om man svæver."

"Man bliver lidt rød i hovedet og kammeraterne driller."

"Det er rart og man kikker meget efter dem."

"Man er lidt genert."

"Man er glad, og det er rart."

Aldersgrænser

Spørgsmålene "Hvor gammel synes du, at man skal være, før man begynder at komme sammen med en pige eller en dreng" og "— før man begynder at gå i seng med en dreng eller en pige?" — frister let til at svare med bestemte tal. Det har de fleste (12 elever) også gjort, og gennemsnitligt mener *drengene*, at man skal være 14-15 år før man begynder at "komme sammen"; men som yderpunkter nævnes 12 og 16 år. *Pigernes* mening om den samme sag er 12 år med en spredning fra 10 til 15 år.

Typisk mener både piger og drenge, at man skal være 18 år før man går i seng med hinanden. Men både 15 og 21 år er nævnt. En af drengene har i øvrigt givet udtryk for væmmelse ved tanken overhovedet.

Og så var der altså 3 elever, der tog afstand fra at sætte faste aldersgrænser. De synes, at man selv må bestemme det, og en af dem skriver, at man kan begynde at komme sammen, når man er 8 år eller 18.

"Vil du gerne giftes?"

En dreng kan ikke tage stilling til spørgsmålet, men ingen afviser direkte tanken, og syv svarer ubetinget ja. Mange af dem, der gerne vil giftes, har også begrundet det: "Jeg vil giftes, fordi jeg føler mig tryk og har nogen og snakke med, og fordi at jeg ikke vil kede mig", er nok det mest typiske svar. En anden: "Jeg kunne godt tænke mig at blive gift med en flink mand, fordi at man nok vil blive ensom, og så kan man ikke få børn." En forholder sig mere praktisk til dette: "Fordi at man føler, at manden ikke så nemt kan rende fra en!". Andre svar: "Det er rart at være to om alting", og "Jeg vil gerne giftes, hvis manden kan holde mig ud for alle de dyr, og han skal holde af dyr og gå i smart tøj og være sød og rar." Sidstnævnte er den eneste, der har stillet betingelser til sin kommende gemal, mens en dreng forestiller sig, at der vil blive stillet krav til ham: "Jo, hvis konen kan holde mig ud, fordi jeg er søv."

Normer og kønsroller

Det er svært at afgøre, hvor normrettede børnene er. Imidlertid synes de fleste at være tøj-, men ikke nødvendigvis modebevidste. I øvrigt lægger pigerne mere

vægt på udseendet hos både piger, drenge, mænd og "damer".

På spørgsmålet, hvordan man forventer, at piger og drenge, kvinder og mænd skal være, er der en del overlapninger. Men ser man bort fra disse i sin søgen efter kønsforskelle, vil man faktisk finde nogle, der endda er ret markante. Drengene lægger mest vægt på typisk mandige egenskaber hos mænd og drenge, og typisk kvindelige hos piger og kvinder. Pigerne lægger også vægt på kvindelige egenskaber hos deres eget køn, men opporerer mod de mandige drenge og mænd!

I det store hele lægges der vægt på de samme egenskaber hos hankønsvæsener, hvad enten de er børn eller voksne: store, kloge, stærke, sjove og kvikke mener drengene, mens pigerne synes at hankønnet skal være rolige, ikke fjollede, ikke asociale, pligtopfyldende og vise venlighed mod andre. Specielt skal mændene være søde mod børn og kone og deltage i husholdningen. Og så må de ikke kunne blive bange, og renvaskede mænd foretrakkes!

Pigerne lægger vægt på at piger og kvinder er hjælpsomme, og ikke er sure; og desuden skal de gå på arbejde og være udglattende, når de bliver voksne. Drengene bruger følgende ord om piger: smuk, dejlig, blød, artig, tøs, forfinet og klodset. Men nogle mener også de skal være intelligente og gå op i skolen. Kvinderne skal også være høflige og kærlige, mener de. Og som før antydtes er dette dog en grov generalisering. Gennemlæsningen af skemaerne afslører nemlig en bred enighed om, at alle bør være "søde, rare og venlige", men hverken inden for drenge- eller pigegruppen er der enighed ret meget længere. Der er f.eks. drenge der foretrækker mænd, der siger tingene lige ud, er kærlige, bløde og er gode til madlavning.

Hvordan kunne du tænke dig at være, når du bliver voksen?

Pigerne:

"Jeg kunne godt tænke mig at være tandlæge, og jeg vil have to børn og gå i smart tøj og jeg vil være rar imod mine børn og mand."

"Jeg vil være politimand, men jeg skulle alligevel også være hjemme og hjælpe til."

"Jeg vil være hjælpsom og pligtopfyldende. Jeg vil være hjemmegående og f.eks. have halvtidsjob som kontordame."

"Jeg vil være sygeplejerske."

"Jeg kunne tænke mig at arbejde."

"Rar, sød, sjov, køn, have langt hår, være rar mod alle, ikke rakke ned på andre."

"Jeg vil være hjemmegående eller sundhedsplejerske. Jeg vil gå hjemme, når jeg får børn. Jeg vil være flittig og hjælpsom."

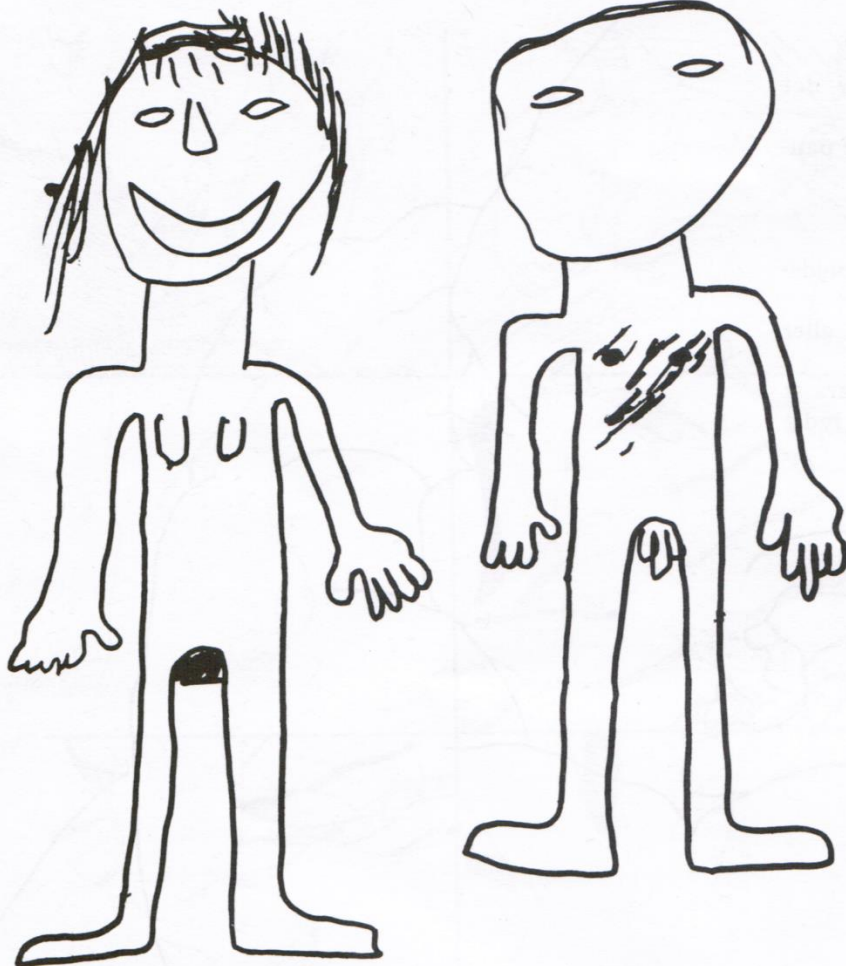
Drengene (ikke alle har besvaret spørgsmålet):

"Rar overfor børnene."

"Kok, rar."

"Sød ved mine børn, lave god mad. Jeg vil have et arbejde med biler."

"Jeg kunne godt tænke mig at være radiotekniker."

"At være rar, tjene mange penge, køre i lastbil, at gå til fodbold."

"Jeg kunne godt tænke mig at være professionel fodboldspiller, og være rar mod mine børn og min kone."

5 af 6 drenge fremhæver altså, at de vil være søde eller rare!

Hvordan vil du bo?

Kun een elev bor i parcelhus, resten i lejlighed. Men svarene falder omvendt, kun een ønsker at blive i en lejlighed.

Følgende svar er sammensat af 7 forskellige, men er dog typisk:

"Jeg vil bo i en stor villa med pejs, lædermøbler, to wc'er og et værelse til hvert barn, hobbykælder og en stor seng. Der skal være en gymnastiksal, og i den store have skal der være en masse roser og andre blomster, en swimmingpool og plads til min hest. Jeg vil bo sammen med min mand og mine børn."

Disse drømme får den voksne læser til at spørge: "Mener de det for sjov eller alvor?"

Undersøgelsen fortæller forhåbentlig noget om niveauet af 11-12 årige børns bevidsthed. Men der er så meget den ikke fortæller, fordi børnene ikke har ord for det, eller fordi folkeskolens rammer simpelthen forhindrer, at vi kan spørge om det. Den fortæller ikke om elevernes familiemæssige forhold med mange, enlige mødre, om hvem der har været genstand for deres forelskelser, om onani, om den dreng, der åbenlyst identificerer sig med pigerne, om de to drenge, der kyssede

hinanden, eller om hvad de ikke-aggressive slåskampe betyder. Dette har vi simpelthen ikke turdet spørge om, af angst for forældres og myndigheders reaktion. Selv om vi har iagttaget det.

Lars Thomsen
Birgitte Ledertoug

Eleverne i samme 6. klasse blev bedt om at skrive en historie om en dreng, der bliver forelsket i en pige. Her et et par eksempler:

Jørgen.

Der var engang en dreng, der hed Jørgen, som gik på Hanneskolen. Der gik også en pige, der hed Lene i Jørgens klasse. En dag var deres klasse til fællestime, og så kom de til at sidde ved siden af hinanden. De skulle se et stykke om kærlighed. Efter skoletid spurgte Jørgen Lene om hun ikke kommer op og ser mine frimærker og få en kop the.

Det ville Lene gerne, og så gik de op til Jørgen.

Så lavede Jørgen en kop the og tog frimærkerne frem.

Da de havde drukket theen, så spurgte Jørgen om de skulle komme sammen. Lene sagde, at det kunne de da godt. Næste dag i skolen sagde de næsten ingenting til hinanden.

Hans og Adrian

Robert og Margrethe.

Robert gik i syvende klasse. Han havde et job som babysitter to timer hver dag, han passede to små børn på 1 år og 3 år. Han var meget glad for sit job.

En dag kom der en ny pige i klassen, lige da hun trådte ind ad døren blev Robert med et helt varm og rød i hovedet, han sad helt stille. Han sad helt alene på sin bæk, men så sagde læreren, at hun skulle sætte sig ned ved siden af Robert. Robert blev genert, hun smilede til Robert, han blev ildrød i hovedet, han vidste ikke, hvad han skulle sige, så han sagde bare davs.

Jeg er vist forelsket, tænkte Robert for sig selv. Hun hed forresten Margrete, det var et sødt navn, syntes Robert.

Næste mandag havde de tysk i sidste time. Margrete spurgte, om Robert ville med hjem og have en kop the. Robert stammede og hakkede i det, men til sidst fik han da sagt ja.

De cyklede gennem parken, lige pludselig sagde Robert til Margrete: "Du er sød." Han havde bare sagt det, han vidste ikke hvorfor! Da de kom op til Margrete lavede hun the, de snakkede sammen, så spurgte Margrete, om de skulle komme sammen, Robert var ikke så genert mere, så han sagde bare ja!!!

Elisabeth

Jesper på koloni. 1. del

Det er sommer i maj måned. Jesper er 12 år og går i en fritidsklub. Den fritidsklub skulle på koloni ved Vesterhavet, hvor de havde lejet et sommerhus. De skulle af sted kl. 9 om morgenen og var der kl. 14.00 om eftermiddagen.

Da de kom til huset og gik ind på værelserne, så Jesper, at han skulle sove sammen med en pige, der hed Trine. Det var en ny pige i klubben, som han næsten ikke kendte.

Om aftenen var de begge meget generete, da de skulle ta' bukserne af og blusen af og ta' nattøj på. Da de lå og snakkede i sengen, om hvordan turen var gået, sagde Trine lige pludselig: "Må jeg ikke godt komme over til dig, for jeg fryser meget." Jesper kiggede noget på Trine, men så sagde han ja. Næste morgen sagde Jesper til Trine om hun havde sovet godt i nat. "Jov", sagde hun, "det har jeg også, hvad har du drømt i nat" sagde Trine. "Jeg har drømt om, at vi kom sammen." "Det har jeg også."

2. del — da Trine og Jesper begyndte at komme sammen.

Om morgenen sad de hånd i hånd. De ville ikke skilles ad. De andre sad drengebord og pigebord, men det ville de ikke gå med til. Da der var gået nogle dage, gik de i seng med hinanden. De havde det dejligt. Den sidste aften holdt de en fest, der opdagede de, at der var mange andre, der kom sammen.

De sad også sammen i bussen hjem, og lad os håbe, de stadig gør det.

Slut

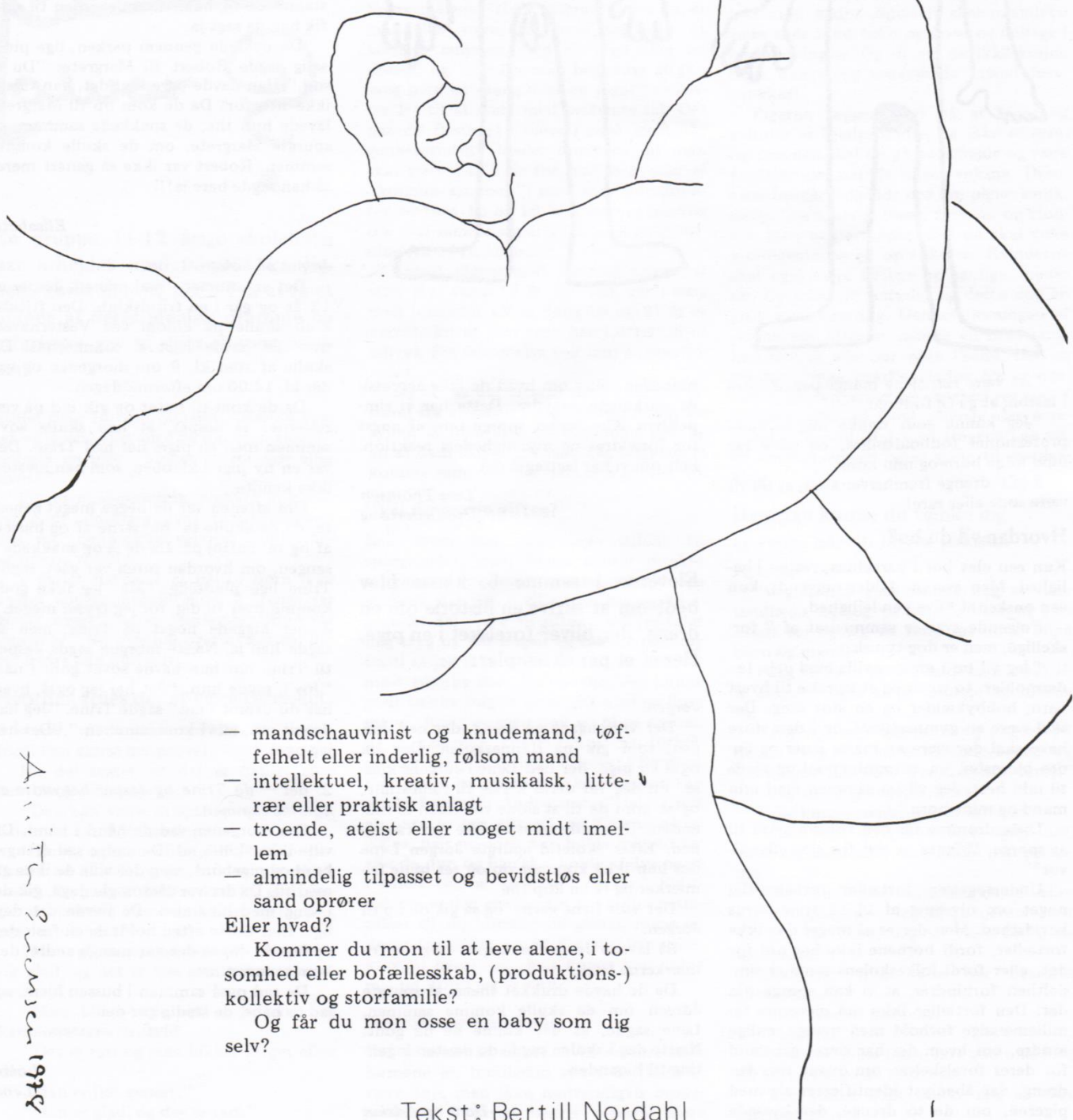
Lotte
Lena

Forældrebekymring

Hvordan skal det mon gå dig?

Bir du (sæt venligst streg under det ønskede:

- heterobørge, biseksuel, bøsse eller pansksuel
- nogenlunde harmonisk, frustreret, neurotisk eller helt ude i tovene
- lønarbejder, arbejdsgiver eller arbejdsløs
- alkoholiker, narkoman, pillevrang eller nogenlunde "ren"
- liberalist, eksistentiaalist eller marxist
- adfærdsvanskelig, kriminel eller lydig samfundsborger

- mandschauvinist og knudemand, tøfelhelt eller inderlig, følsom mand
- intellektuel, kreativ, musikalsk, litterær eller praktisk anlagt
- troende, ateist eller noget midt imellem
- almindelig tilpasset og bevidstløs eller sand oprører

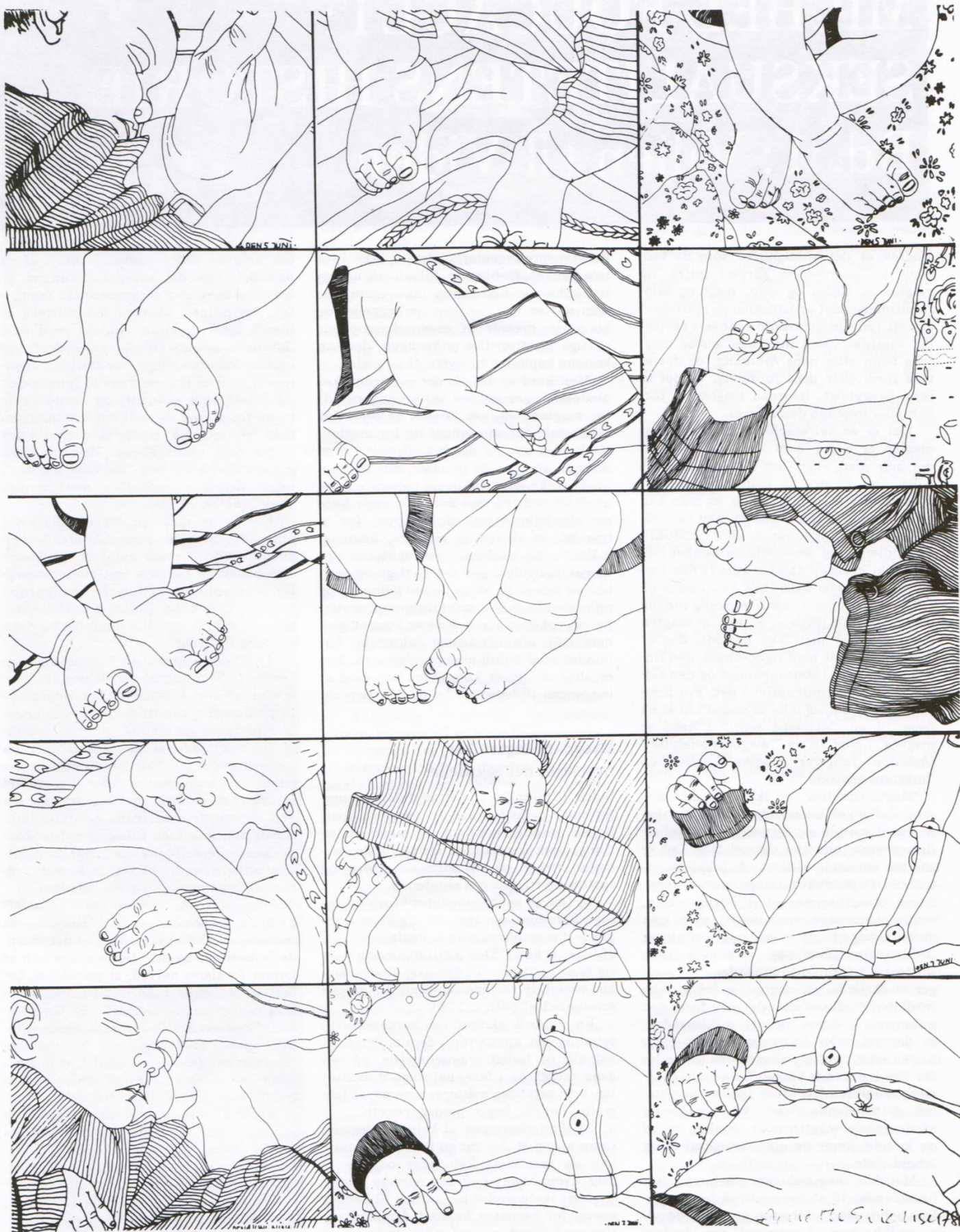
Eller hvad?

Kommer du mon til at leve alene, i tosomhed eller bofællesskab, (produktions-) kollektiv og storfamilie?

Og får du mon osse en baby som dig selv?

A. i. T. 8. marts 1978

Tekst: Bertill Nordahl

Tegninger: Annette Erichsen

MICHEL FOUCAULT: SEKSUALITETENS HISTORIE Bd. 1: Viljen til Viden

Magten er det holdepunkt, som de foucault'ske analyser er skrevet ud fra, og magten er tidløs og evig, magt og samfundsmæssighed er uadskillelige størrelser: der vil være magtforhold i ethvert tænkeligt samfund. Men man kan ændre magtens form eller dens *fordeling*, og det er dens *form* eller dens *fordeling*, og det er ikke ligegyldigt, hvordan magten er fordelt eller hvordan den udøves.

Det er en vel etableret forestilling, at magten er noget, som statsapparatet sidder inde med, eller som sidder indkapslet i det. Det vil sige, at man forestiller sig, at magten har den egenskab, at man kan sidde inde med den, ligesom man kan sidde inde med rigdommen eller produktionsmidlerne, og venstrefløjen tænker i de baner: at erobre (stats)magten (i den forbindelse behøver man ikke kun tænke på DKP, selv om den filosofi er særlig tydelig der). Foucault forsøger at vise, at magten ikke er noget man kan besidde, den er ikke ækvivalent med rigdommen, den findes ikke (kun) i statsapparatet og den sidder heller ikke indkapslet i det. For Foucault drejer det sig ikke så meget om at nå frem til en "magtens teori" ("hvad er magten") som til en "magtens analytik" ("hvordan fungerer magten") eller en "magtens anatomi".

Magtforholdene er ikke en modsætning mellem de herskende og de beherskede, som sætter sig igennem fra samfundets øverste områder og nedefter. Det er snarere omvendt: sådan at de lokale magtforhold (i produktionsapparaterne, familierne, smågrupperne etc.) støtter større, samfundsmæssige spaltninger, som igen virker tilbage på de lokale magtforhold og understøtter dem og anbringer dem strategisk i forhold til hinanden. Vi forsøger at fortælle, at magten er *lokal*, ikke fordi den er altomfattende, men fordi den kommer alle vegne fra: det er ikke sådan, at den udstråler fra statsapparatet (eller hæren eller politiet) eller at den udsendes fra "de herskende klasser", men det er sådan, at samfundets store spaltninger, staten, de herskende klasser, kan benytte sig af de lokale magtforhold, mellem mand og kvinde, lærer og elev, arbejdsgiver og arbejder etc.

Man kan ikke reducere alle bevægelser i samfundet til at være udtryk for kapitalens behov eller interesser, og magtudøvelse er ikke bare et spørgsmål om ideologi eller falsk bevidsthed, for "hvis det kun drejede sig om folks bevidsthed, så ville det være tilstrækkeligt at offentliggøre bøger og tidsskrifter, og at vinde radio- og

fjernsynsproducenter". Der er ikke bare tale om at forblænde folket, så undertrykkelse og udbytning ikke mere ses, men der er tale om den omhyggelige og konkrete dressur af menneskekroppens nyttige kræfter. Det er *kroppen*, der kan komme kapitalen til nytte. Ikke sjælen.

Men hvad er det så, der — i denne forbindelse — gør kønnet så betydningsfuldt for magten? Ja, når kønnet er blevet et anliggende for samfundet og for magten, så skyldes det, at det befinder sig i skæringspunktet for de to akser, som den politiske teknologi til livets beherskelse er udviklet ved: På den ene side angår kønnet disciplineringen af kroppen, for vi tror på, at vi ved at regulere, hæmme, målrette og omforme seksualiteten opdrager individet, gør det nyttigt og føjeligt og egnet til at spille en tålmodig og udholdende rolle i produktionsapparaterne. Og på den anden side er kønnet gennem sine altomfattende virkninger forbundet med befolkningsreguleringen. Det er altså sådan, at kønnet på en gang er indgangen til legemets liv og til artens liv.

Hvordan magten har overtaget det seksuelle

Siden 1700-tallet er der udviklet fire omfattende helhedsstrategier som har oparbejdet specifikke videns- og magtinstallationer omkring kønnet. De to første strategier virker på disciplinens niveau og støtter sig til krav om regulering.

1) Det at sætte seksualitet i forbindelse med barndommen støttede sig til en kampagne for racens sundhed. Pædagogisering af barnets køn: "Den pædagogisering viser sig først og fremmest i den krig mod onanien, som i de vestlige samfund har været i århundreder" (SH, s. 118).

En dobbelt påstand om barneseksualiteten og det upassende i denne, den er et ustabil og farligt grænseområde, på en gang farligt og i fare, naturlig og unaturlig, kort sagt: den må tages vare på: af forældre, familie, læger, pædagoger etc.

2) Hysteriseringen af kvindens legeme (man antog at der var en forbindelse mellem de specifikke kvindelige organer — især livmoderen — og den nervøse lidelse hysteri) skete under henvisning til hendes ansvar for børnenes helbred, familiesituationens fasthed og samfundets frelse.

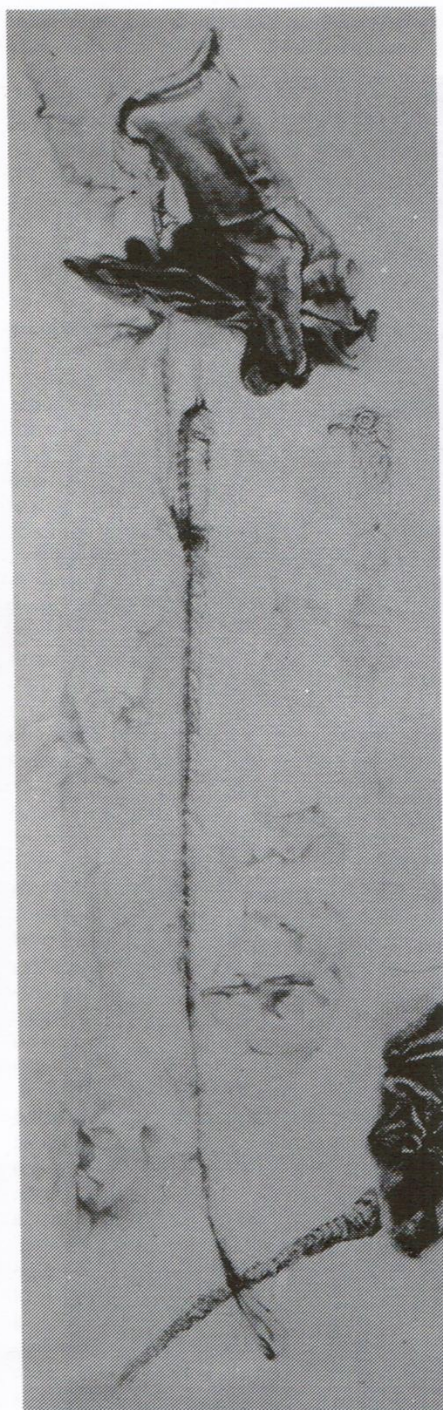
"En tredobbelt proces, hvorved kvindens legeme er blevet analyseret, kvalificeret og diskvalificeret som et legeme, der er fuldtud mættet af seksualitet, en pro-

ces hvorved dette legeme, i kraft af en patologi, som det antoges at rumme, er blevet integreret i det medicinske praksisfelt, en proces, hvorved det sluttelig er blevet sat i organisk kontakt med hele samfundslegemet (hvis regulerede frugtbarhed kvindelegemet bør tilsikre), familien (i hvilken det bør være et funktionelt og substantielt element) og børnenes liv (som det skaber og som det bør beskytte med en moralsk biologisk ansvarlighed under hele opdragelsen): Moderen, hvis negativbillede er den "nervøse kvinde", udgør denne hysteriserings mest synlige form" (SH, s. 117).

For de to andre strategier gælder det omvendte forhold: Fødselskontrollen regulerer indbyggernes antal og psykiatrisationen af de perverse lystfølelser regulerer seksualitetens udfoldelsesmuligheder, men for dem begge gælder det, at de støtter sig til krav om disciplinering og dressur af individerne.

3) "Socialisation af forplantningsadfærden: "Økonomisk socialisering, formidlet af alle de sociale eller finansielle forholdsregler, som tilskynder eller hæmmer parrenes seksualitet; politisk socialisering ved hjælp af den ansvarliggørelse med hensyn til hele samfundslegemet (som må indskrænkes eller tværtimod styrkes); medicinsk socialisering gennem den sygdomsfremkaldende værdi for individ og art, som man tillægger enhver fødselskontrollerende praksis". Når forplantningsadfærden er blevet tilskrevet sygdomsfremkaldende værdi, skyldes det diskussionen om prævention/seksuel afholdenhed, således skriver Københavns stadslæge i 1893 i anledning af det dalende fødselstal i byen: "Dette synes kun at kunne forklares derved, at publikum, belært af københavnske smudsblades avertissementer kunne forskafe sig: for kvinden 'Præservativ- eller Sikkerhedssvampe' eller 'Beskytten' og for manden 'Præservativ Condom', og det er mig bekendt, at der her i byen drives en ret betydelig handel med disse artikler".

4) "Psykiatrisation af de perverse lystfølelser: Det seksuelle instinkt isoleres som autonom (dvs. "selvstændig", "selvstyrende") psykisk og fysisk drift, man foretager kliniske analyser af alle de anomaliformer, der kan tilstøde instinktet, man tildeler det en normal og en patologiserende rolle i det samlede adfærdsmønster" (SH, s. 118). Vi vil senere eksemplificere denne patologiserende rolle med nogle citater fra Freud's "Drømmetydning", derimod vil vi ikke gå nærmere ind

Magtens elegance

på de korrektive teknikker, eller terapierne, som de gerne kaldes i vore dage.

Foucault og påstanden om den undertrykte seksualitet

1. Talens incitament.

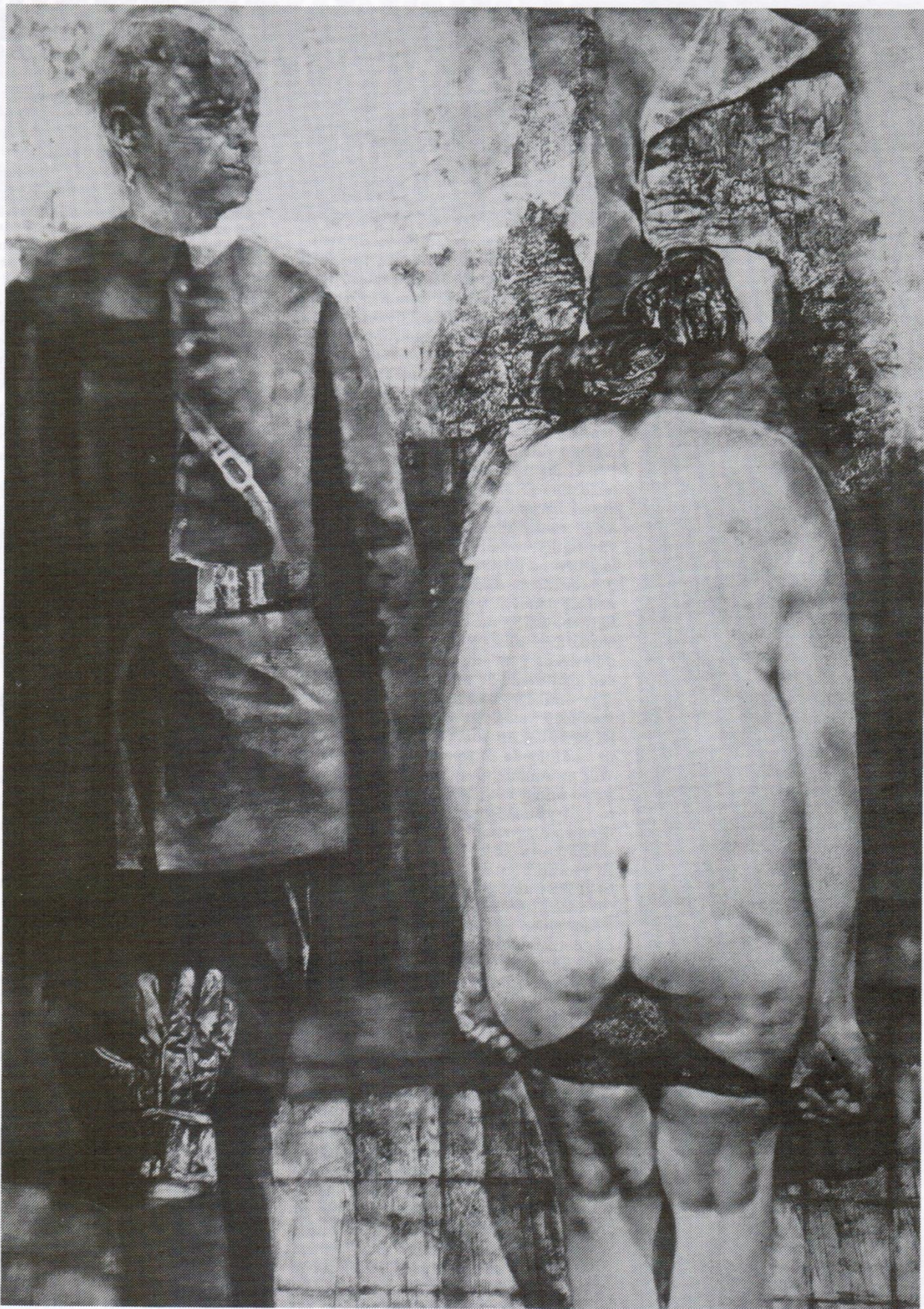
Det borgerlige samfunds seksualitetsrepression er almindeligt anerkendt: 1500-tallet "skulle være begyndelsen på en tidsalder af undertrykkelse, som vi endnu ikke helt kan siges at have frigjort os fra, og som skulle være særegen for de samfund, som man nu kalder borgerlige" (SH, s. 25). Men det betyder ikke, at repressionen er det væsentligste element i vores forhold til seksualiteten, for "hvis de tre sidste århundreder betragtes i deres fortløbende ændringer kommer tingene til at tage sig ganske anderledes ud: en diskursiv eksplosion finder sted angående og omkring sex" (SH, s. 25). Det, der er sket, er altså, at samtidig med, at vi energisk fastholder, at seksualiteten er undertrykt, taler vi stadig mere og mere om den, og den optræder hyppigere og hyppigere i videnskabelige afhandlinger, lærebøger, pædagogiske værker og ordensreglementer. (F.eks. var det almindeligt på kostskolerne, at man skulle sove med hænderne ovenpå dynen). Det er ganske vist rigtigt, at talen omhyggeligt blev pålagt takt og tone: hvorfor, hvor med hvem det var tilladt at tale om sex og det er rigtigt, at "sex" ikke mere blev kaldt ved sit navn, men alle de forholdsregler kunne udmærket godt være sekundære; thi på det institutionelle niveau, på magtudøvelsens områder, blev den opmærksomhed, som man viede det seksuelle, mangedoblet såvel i skrift som i tale. Magtinstanserne udfoldede utrætteligt anstrengelser "for at komme til at høre tale om det og for at bringe det på tale i form af explicitte udtryksmåder og endeløst ophobede detaljebeskrivelser" (SH, s. 26). Modreformationen (den katolske kirkes offensiv mod protestanterne fra omkring 1550 til 1648) forøgede *bekendelsens* rytme (dvs. skriftemålets — bogen er fransk, når vi anvender termen 'bekendelse', så skyldes det, at det netop er typisk for de vestlige samfunds forhold til sex, at det er noget, som skal kendes, jvf. 'talens incitament'), og samtidig med denne acceleration blev interessen forskudt fra selve akten til begærets vanskeligt iagttagelige og beskrivelige problem. Og parallelt hermed begyndte man at anse *det* for at være roden til alle synderne, altså en dobbeltudvikling. Det var her, det påbud blev udformet, som mere end noget andet kendetegner de vesterlandske samfunds forhold til sex, "de aldrig fuldstændigt løste opgaver at fortælle, så ofte som muligt at fortælle sig selv og fortælle hinanden, alt hvad der kan vedrøre det spil af utallige nydelser, følelser og tanker som, gennem sjælen og legemet, har bare det fjerneste slægsskab med kønnet" (SH, s. 28). Det er *det* man skjuler, siger man, vi kan eksemplificere dette med nogle citater fra Freud: "Denne forbindelse førte mig altså til *seksualiteten*, til det som jeg tillagde den største betydning for opståen af de nervøse lidelser, jeg ville helbrede", "I

min afhandling om angstneurosernes ætiologi ville de kunne læse, at jeg betragter *coitus interruptus* som et af de momenter, der forårsager den neurotiske angst" og "Vi har allerede ved anden lejlighed hævdet, at de i påfaldende grad uskyldige drømme gennemgående legemliggør yderst grove seksuelle ønsker, og vi ville kunne dokumentere dette ved talrige nye eksempler" samt "Om mange drømme vil man ved omhyggelig tydning kunne konstatere at de skal opfattes biseksuelt" (Citaterne er fra Sigmund Freud's 'Drømmetydning' s. 103, 133 og 317). Det er dette, der er den storstilede underkastelse, "måder hvorpå det seksuelle gøres moralsk forsvarligt og *teknisk anvendeligt*". Og det væsentlige er ikke forbudet eller censuren, og heller ikke talens anstændighed, men snarere omvendt: det væsentlige er talens incitament, bekendelsen, det væsentlige er ikke skruplerne, men den nødvendighed, man føler af at overvinde dem.

"Talen om det seksuelle er blevet nødvendig, i form af magtmekanismer, for hvis funktion talen om det seksuelle er blevet nødvendig, seksualitetens politik, det er ikke et spørgsmål om at forbyde, men den er "nødvendigheden af at *regulere det seksuelle* gennem nyttige og offentlige diskurser" (SH, s. 33). Det enestående ved de vesterlandske samfund er, at de i forvejen forfægter, at deres gunstige skæbne ikke blot kommer an på borgernes antal og dyder, men på, til hvad og hvordan *hver enkelt* bruger sit køn, "kønnet er blevet et anliggende mellem stat og individ, et offentligt anliggende, der nu helt er omkranset af diskurser, viden, analyser, påbud" (SH, s. 35). Seksualiteten er ikke noget, som hårdnakket trænger sig på og som må undertrykkes og spærres inde, tværtimod, den må opspores og eftersøges, thi den skjuler sig allevegne, og *den er selve hemmeligheden!*

2. Perversionernes indpodning.

Indtil henimod slutningen af det attende århundrede var forbuddene og indskrænkningerne i den seksuelle adfærd først og fremmest af juridisk natur (således henregnedes hermafroditter i lange tider til de kriminelle, thi de stred jo imod loven om kønnenes forskellighed). Dette system med centrum i ægteskabets legitime alliance modificeredes igennem 1700 og 1800 tallet på to led: for det første taler man mindre og mindre om parforholdenes regelmæssige seksualitet, efterhånden fungerer den normativt og diskret, men måske også strengere. Og så samledes interessen om børnenes, de sindssyges og forbrydernes seksualitet, der investeredes en voldsom nyfgenhed i det naturstridige: "Altfor opvakte børn, tvivlsomme tjenestefolk og opdragere, opfarende eller besatte ægtemænd, ensomme liebhavere, landsstrygere med mærkelige tilbøjeligheder: alle hjem søger de disciplinærdomstolene, forbedringsanstalterne, straffekolonierne, domstole og asyler; de går til lægen med deres svøber og sygdomme. De udgør den talstærke familie, som er nabo til lovovertræderne og i slægt med galningene. I århundredets

Magtens erotik

løb er de blevet stemplet med mærker som "moralisk galskab", "genital neurose", "forstyrrelse af forplantningsadfærden", "degeneration" eller "psykisk uligevægt" (SH, s. 49). Det vigtige er ikke at bestemme undertrykkelsens strenghed eller fastslå dens tyngde, det er magtudøvelsens form, der er afgørende, og det er afgørende, at der er tale om magtudøvelse. Her aftegner der sig fire fremgangsmåder:

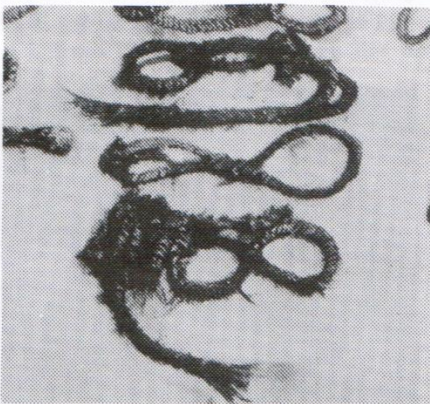
For det første en tilvækst mod det uendelige: I fortiden søgte man at begrænse overtrædelsens hyppighed og intensitet gennem at fastslå, hvad der var legalt og hvad der ikke var det, men den moderne pædagogik og medicin skrider frem gennem en stadig udvidelse af kontrolmagten, samtidig med, at de områder, der underlægges kontrol til stadighed bliver udvidet, tag f.eks. angrebet på børnenes onani: der aftegner sig tydeligt en udvidelse af seksualitetens område (barndommens "små forehavender" gøres til genstand for medicinen og pædagogikken, det sker først så sent som i 1700-tallet). Parallelt hermed udvides kontrolmagtens omfang: til forældre, pædagoger, læger etc. Og nu er det det, at når man forfølger et mål, som man alligevel aldrig kan nå, ja så rejser der sig let den mistanke, at man virkelig håber på, at man aldrig når det, altså at kontrollen med børnenes seksuelle adfærd ikke så meget tager sigte på dens forsvinden, men på, at man kan bruge den som løftestand for opdragelsen og pædagogikken, altså at man kan dressere kroppen via seksualiteten, thi "på dette grundlag skrider magten frem, her mangfoldiggør den sine holdpunkter og virkninger, samtidig med at dens skydeskive udvides, opdeles og forgrener sig" (SH, s. 52).

For det andet medfører denne dobbeltbevægelse, denne "nye jagt på de periferiske seksualitetsformer fører til en indlemmelse af persioner og en ny specificering af individerne" (SH, s. 52). Dette er en vigtig pointe, et centralt disciplinært "fremskridt", et knudepunkt for magten og dens produktion af viden (skabelige diskurser), thi "det som den politisk-juridiske, administrative, strafferetlige, religiøse og verdslige undersøgelse var for naturvidenskaberne, har den disciplinære undersøgelse været for videnskaberne om mennesket. Disse "videnskaber", som vor "humanitet" har været så henrykt over i over hundrede år, har som deres tekniske forbillede de disciplinære undersøgelses ondsksfulde pedanteri. Disse er kanhænde for psykologien psykiatrien, pædagogikken og kriminologien og mange andre underlige videnskaber, hvad den retslige undersøgelses frygtelige magt var for den besindige videnskab om dyrene, planterne eller jorden. En anden form for herredomme, en anden form for kundskab" (Michel Foucault: Overvågning og straf, s. 199-200). I løbet af 1800-tallet begynder "de små perverse" at optræde i den psykiatriske videnskab under de mærkværdigste betegnelser: "Der er Lasagues ekshibitionister; Binets fetischister; Krafft-Ebings zoofile og zooraster; Rohleders automonoseksualiteter, og senere skulle hertil komme mixoskopofile, gynekomaster; presbyofile, sekseostætisk ho-

mofile og dysparaneutiske kvinder" (SH, s. 53).

For det tredje: Til væsentlig forskel fra "den gamle magt" kræver "den nye magt" indblik og overvågning, den er nysgerrig og udfrittende. Drejer det sig om at bortvise disse tusinder af vildtvoksende seksualitetsformer? På ingen måde, det drejer sig om en regional udspecificering og befæstelse af hver enkelt form, det drejer sig om ved at sprede dem ud at indsamle dem i virkeligheden og indkorpore dem i individet" (SH, s. 53).

For det fjerde: Det der i fortiden blot var en seksuel praksis (f.eks. dette med at have seksuelt samkvem med personer af samme køn, eller med dyr etc.) er nu blevet gjort til et inddelingsprincip for individerne; det betragtes som en sygdom der bør helbredes, men udvikler helbredelsesteknikker, man overvejer hvilke patologiske effekter disse praksisser kan have etc., dvs. at f.eks. "det at være homoseksuel/bøsse" er et produkt af videnskabeliggørelsen, før i tiden var det blot en seksuel praksis, på samme måde som det er en seksuel praksis at praktisere oralt samleje, analt samleje etc. Først i vore dage kan det være en identitet, dette at være bøsse/lesbisk. Det vil sige: De mangfoldige seksualitetsformer har ikke først tiltrukket sig opmærksomheden i det øjeblik, da man fandt og kanoniserede den seksualitetstype, som egnede sig bedst til reproduktion af arbejdskraften og den stabiliserende familiestruktur, for derefter at blive udsat for ringeagt. Der er tale om et virkeligt produkt af den nye magttypes offensive manøvrer på kroppen og dens lystfølelsers områder, persionernes indpodning er både virkning og redskab.

Konklusion: Foucault og oprøret

Det er forholdet mellem magt og seksualitet — seksualitetsinstallationen — der har konstitueret "sex" som et objekt, der er værd at begære. Det er ikke sådan, at "sex" er det virkelige, og "seksualiteten" er "forvirrede forestillinger", og "man skal ikke tro, at ved at sige ja til sex siger man nej til magten, for man følger derved tværtimod den generelle seksualitetsinstallations rettesnor . . . Stillet overfor seksualitetsinstallationen må modangreb knytte an ikke til sexbegæret, men til legemerne og lystfølelserne" (SH, s. 174).

Foucault mener, at kvindebevægelserne især har haft deres styrke deri, at de vil

skabe kulturformer, som ikke mere er forankret i kønnet, således at kønnet ikke er fordelingsprincip for den "plads" som individet skal udfylde i samfundet. Han drager paralleller til den udvikling som de sortes oprør mod slaveriet/negerundertrykkelsen i USA gennemgik: i den første tid søgtes en assimilation med de hvide, men i løbet af tresserne skete en ændring og radikaliserende under slagordet "Black is beautiful!", og man søgte at skabe en ny 'sort bevidsthed', som skulle bygges på egne forudsætninger og visioner, og som skulle være forskellig fra og i modsætning til den herskende hvide klasser. Når disse "afpolitiserede" kampe (dvs. udenfor partier/folketingssalen) er interessante, ja så skyldes det selvfølgelig påpegnen af, at magten ikke kun findes i statsapparatet, det betyder "at intet i et samfund bliver forandret, når de magtmekanismer, som fungerer udenfor statsapparatet, ved siden af det, nedenunder det, på et meget mere sindrigt, dagligdags niveau ikke bliver forandret" (Foucault: Magtens mikrofysik, om strafjustits, psykiatri og medicin).

Som marxist må man fastholde merværdien (udbytningen) som et grundlæggende element for kapitalismen, og dermed er arbejderklassen udgangspunktet for den revolutionære aktion. Men arbejderklassen har tabt sin myndighed, og dens organisationer besidder ikke længere nogen revolutionære intentioner, Foucaults 'historier' udtrykker desillusionen: Det revolutionære håb er forskudt fra arbejderklassen og er investeret i "den konkrete vægning": de gale, de homoseksuelle, de kriminelle, kvinderne etc. Der er altså tale om en kamp mod den kapitalistiske repression ("undertrykkelse"), og ikke mod den kapitalistiske udbytning ("merværdien"). Kritikken er rettet mod et 'hidtil' og den tager sigte på at udvikle nye (samlivs)former, som er forskellige fra de borgerlige. Men der er ikke tale om at udarbejde en utopi (og dermed løbe risikoen for at anstille sig som den kommunistiske produktionsmådes missionærer: Man kan kun bestemme målet negativt, thi et udarbejdet alternativ ville netop være bundet af den borgerlige forestillings rammer), men om konkrete handlinger, om eksperimenter.

Således skematiseret kunne man måske forestille sig en antikapitalistisk kamp med et dobbelt sigte: for det første en egentlig klassekamp, rettet mod kapitalismens grundlæggende element: merværdien og udbytningen, og for det andet en antirepressiv kamp, en kamp rettet mod de eksisterende magtforhold i kapitalismen, og for at udvikle nye (samlivs)former.

Martin Trolle Mikkelsen

Ill.: Renzo Vespiagnani

SADISME

Artiklen her handler om sado/masokisme. Det at være sadist eller masokist er et meget forsømt område inden for hele seksualpolitikken. Kim har derfor ønsket at oplyse andre mennesker om, hvad det egentlig vil sige at være sadist, da der åbenlyst foreligger en hel del misforståelser

Hanne: — *Hvad er sadisme?*

Kim (24 år): — Det er hvis man får noget ud af at herske/kommandere over sin partner i selve det seksuelle spil. Jeg vil gerne pointere, at der findes mange forskellige grader af sadisme. Der findes nogle, der kan li' gammeldags opdragelse, andre kan li' at bruge lænker, gabestokke, lædertøj, piske osv. Der findes altså forskellige hårdhedsgrader, nogle kan ikke li' at slå partneren, andre kan kun få noget ud af det ved at slå partneren.

Hanne: — *Hvad er en rigtig sadist?*

Kim: — Jeg tror, at det er meget få mennesker, der er udelukkende sadister — jeg tror, at de aller fleste sadister ønsker ligeså meget at være i den masokistiske som i den sadistiske rolle. Jeg vil også gerne bemærke, at man ikke skal søge

blandt sadister for at finde sex-forbrydere, der skal man søge blandt psykopater. Det er min opfattelse, at de fleste mennesker går rundt og tror, at sadister er afstumpede/småt begavede osv. Selvfølgelig er der sadister, der er brutale og er forbrydere/lystmordere, men man skal passe virkelig på med at sætte lighedstegn mellem sadister og forbrydere. Man plejer tit at associere sig til at sadisme har noget at gøre med koncentrationslejre, men jeg så f.eks. en TV udsendelse, hvor en Auschwitz-fange blev spurgt, om Mengele var sadist. Han svarede meget klart "nej". Han havde "kun" været korrekt og adlydt de givne ordrer.

Hanne: — *Synes du, at ordet sadisme er et for stort ord at bruge om dine seksuelle ønsker — eller synes du, at ordet sadisme er forkert ladet?*

Kim: — Ordet sadisme har fået en forket ladning, men jeg vil betegne mine egne sadistiske lyster som hørende til i den blide ende af spektret. Desuden har jeg en masse masokistiske onani-fantasier og masokistiske dagdrømme. Jeg vil gerne pointere disse masokistiske fantasier, da jeg som lille kun var bevidst overfor disse. Først senere, i puberteten, begyndte jeg at erkende min lyst til at være hersker, men også min lyst til at blive kuert af en herskerinde. Nu ønsker jeg at splitte mine lyster op, sådan at jeg beholder det masokistiske til fantasien — og det sadistiske til det praktiske. Jeg mener, at det afhænger af samfundets kønsmoral — jeg kunne ligeså godt have beholdt det sadistiske til

fantasien og have fungeret masokistisk i det praktiske. Grunden til, at det forløb sådan er, fordi jeg mødte en såkaldt normal pige, der ønskede en normal mand.

Hanne: — *Tror du at "normale" mænd har masokistiske fantasier?*

Kim: — Nej.

Hanne: — *Kan du li' at være sadist?*

Kim: — Ja, udpræget, og jeg kan på samme måde som almindelige mennesker ikke undvære min form for samliv. Et "normalt" samvær er mere rundt, varmt og trygt, mens et SM-samvær for mig giver mere spænding og intensitet.

Hanne: — *Oplever du ingen tryghed ved et M/S forhold?*

Kim: — Jo jeg gør, fordi det er en pige, jeg holder af, men det er en anden form for tilfredsstillelse.

Hanne: — *Hvordan kommer du i kontakt med masokister?*

Kim: — Jeg startede med at komme sammen med en "normal" pige — den anden pige kom jeg i kontakt med pr. kontaktannonce. Men fra nu af tror jeg, at jeg med min blide form for sadisme vil prøve at opsøge almindelige piger, da jeg tror, at de fleste af dem som vil eksperimentere lidt — og hvor vi kan lide hinanden — vil gå med til det. Men pga. min ret dårlige kontakt til piger i almindelighed, er det

muligt, at jeg stadig vil bruge annonceformen. For fremtiden vil jeg også gerne i kontakt med piger, der både kan li' det normale samvær og det masokistiske.

Hanne: — *Har det noget med tryghed at gøre, at du også kan li' det normale samvær?*

Kim: — Ja, det har noget med omhed/tryghed at gøre — i det normale samliv har man mere tid til at slappe af og nyde hinandens kroppe. Et S/M forhold er meget mere anstrengende på den måde, at det kræver, at man skal gå ind i en rolle/et spil — som man måske ikke altid er oplagt til.

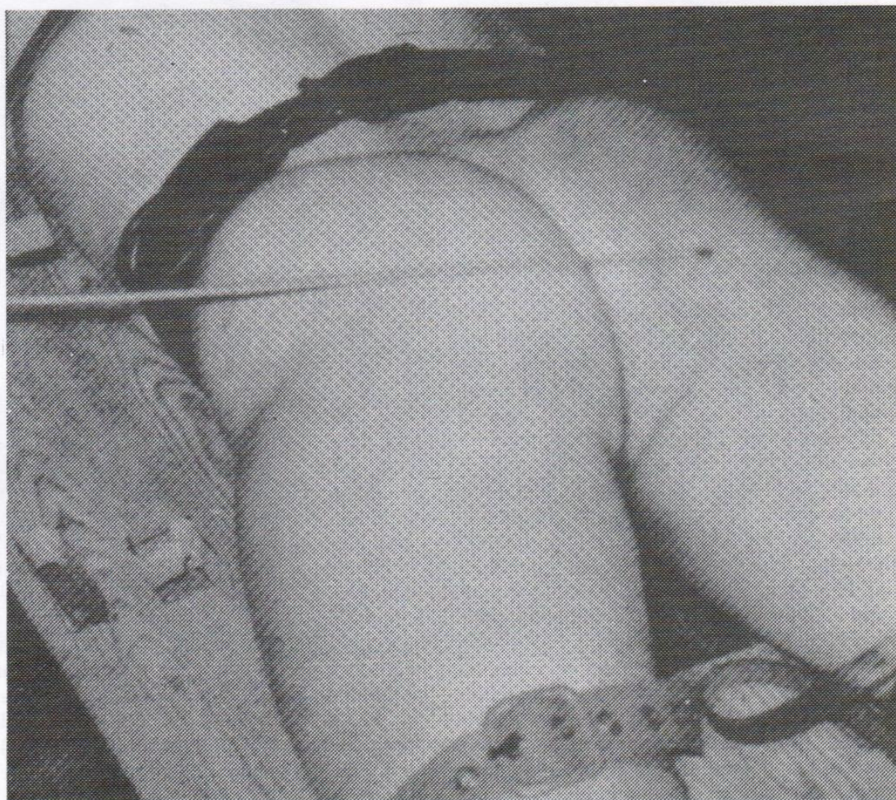

Hanne: — *Hvad synes du, der er ophidsende?*

Kim: — Bondage-fantasier — hvor den anden bliver bundet/lænket, så vedkommende er hjælpeløs — ikke kan gøre modstand. Noget med også at holde partneren lænket i flere dage. Jeg synes, det er ophidsende med gammeldags/feminint og sexet tøj — lange nederdele, korsetter osv. Efter at have kendt en M-pige, har jeg fundet ud af, at det er ophidsende med gammeldags opdragelse ledsaget af fysisk afstraffelse. Men det første ophidsende mig mest. Jeg tænker også på redskaber — gabestokke — og kunne tænke mig at udføre det i praksis, hvis det kunne lade sig gøre.

Hanne: — *Har du givet en pige pisk?*

Kim: — Ja.

Hanne: — Følte du ubehag ved det?

Kim: — I starten var jeg ikke erfaren — gjorde det ikke hårdt nok — eller bare forkert — men efterhånden får jeg meget ud af det. Jeg synes det er ubehageligt, hvis jeg ikke gør det, som pigen ønsker eller at det gør ondt på en forkert måde. Nogle gange kan pigen måske ikke få nok, andre gange skal der ingenting til. Det er i høj grad et spørgsmål om at kende pigen godt, og om at udvikle et tegnsprog, der siger stop — eller bliv ved — da det virker dårligt på rollespillet, hvis pigen siger, at jeg skal holde op. Hun må kun bede om nåde, eller sige "nej-stop" og alligevel ønske, at jeg bliver ved.

Hanne: — Taler du under jeres samvær?

Kim: — Ja, men hvad man siger og hvad man gør afhænger af hvad masokisten kan li'. Hende jeg kender får meget ud af et gammeldags far-datter forhold, hvor pigen er ulydig, bliver sat på plads, er ulydig igen og får så sin velfortjente straf. Andre masokister foretrækker måske et mere brutalt rollespil.

Hanne: — Hvad siger du for eksempel?

Kim: — "Jeg vil altså ikke finde mig i, at du gør sådan, og hvis du ikke gør som jeg siger — så må du få en endefuld — jeg vil ikke finde mig i, at du er ulydig".

"Du kan jo nok forstå, at du ikke kan blive ved med at opføre dig sådan — og hvis du ikke selv kan finde ud af det, ja så må jeg lære dig det, det er til dit eget bedste".

Hanne: — Tror du, at din orgasme-tærskel er højere end andre menneskers?

Kim: — Nej, jeg fungerer udmærket. Men der er mange sadistiske mænd der ikke kan få orgasme uden S/M forhold.

Hanne: — Føler du, at det er mere ophidsende at være sammen på S/M-vis med en pige, der ikke er udtalt masokistisk?

Kim: — Nej, tværtimod. Og jeg ønsker heller ikke et sådant forhold. Spillet skal nydes af begge parter.

Hanne: — Siger du, at du elsker eller knalder — eller hvilket ord bruger du, når du er sammen med en S/M-pige?

Kim: — Jeg bruger det ord, som jeg finder naturligt sammen med den pågældende pige. De fleste bruger ordet at knalde — der findes ingen særlige grove ord blandt S/M-folk — vi bruger de samme ord som andre. Men jeg synes, at når en "normal" fyr siger, at han har knaldet en pige, så er det diskriminerende, da man knalder sammen.

Hanne: — Hvilke problemer har du haft ang. dine seksuelle lyster?

Kim: — Jeg kom sammen med en pige i 3 år. Det viste sig, at hun havde lidt masokistisk i sig, men først det sidste halve år turde jeg fortælle, hvordan jeg gerne ville have det. Problemet var, at hun ikke brød sig om at gå feminint klædt eller i sort undertøj. Hun brød sig heller ikke om at blive bundet, det var en af de ting, mit forhold strandede på. Efter at jeg havde mødt en M-pige, har jeg fundet ud af, hvor dejligt det kan være at tale om vores fælles ting, hun kendte en hel del M/S-folk. Det, at jeg har fået virkeliggjort mine ønsker, og at jeg er kommet til at kende nogle mennesker, som har det lige-

som jeg, har gjort at jeg har fået mod til at snakke med udenforstående om det. Selvfølgelig ikke til enhver. — Men dem, som jeg i forvejen taler meget med, har reageret meget positivt.

Desuden kan det være sværere at finde en M-pige end en "normal" pige — især da jeg i forvejen har svært ved at gå ud og finde en pige. Det kan også være problematisk, at et SM-forhold nødvendigvis ikke altid går stille af sig, hvis man bor i lejlighed eller lignende. Jeg er så heldig, at jeg for tiden bor i et bofællesskab, hvor de kender og accepterer min seksualitet.

Hanne: — Har din familie kendskab til det?

Kim: — Nej, og jeg kan heller ikke se noget formål med det — det vil ikke kunne bidrage til noget positivt, og det er heller ikke noget problem for mig.

Hanne: — Bruger du selv nogen form for udklædning, læderstøvler, bæltter eller lignende?

Kim: — Nej. Jeg har ikke selv tænkt på det, og pigen, jeg kendte, har ikke talt om det heller. Men hvis jeg mødte en pige, der ville kunne lide det, kunne vi selvfølgelig finde ud af det. Men jeg tror nu ikke, at det ville se særlig "overbevisende" ud, da jeg iøvrigt ser meget blid ud.

Hanne: — Synes du, at din rolle som hersker i det seksuelle spil påvirker dagligdagen, så du også må være herskeren der?

Kim: — Nej — og det giver mig anledning til at sige, at vi SM-folk selvfølgelig er lige så forskellige, som folk ellers er flest. Jeg er selv en ret blød fyr — hverken en knudemand eller en mandschauvinist. Tværtimod har jeg for let ved at tie stille, hvis nogen giver udtryk for, at de i hvert fald ved, hvad de snakker om, eller hvis der i det hele taget skal "siges noget" til folk. Til gengæld har jeg lagt mærke til, at de fleste mænd, der giver udtryk for bedreven og selvsikkerhed, i virkeligheden er de mest usikre.

Hanne: — Det har været hævdet, at SM har noget med "tiden", krisen at gøre. Hvad mener du om det?

Kim: — Det har stået i Seksualpolitik, at SM er et udtryk for krisen, og at læder-

tøj, højhælede støvler og lignende er "in" for tiden. Der mener jeg, man må skelne mellem SM og den af samfundet betingede kønsrollefordeling. Vor tids mode med højhælede støvler, læbestift og feminint look har ikke i sig selv noget med SM at gøre. SM er en helt specifik trang til seksuel underkastelse/herskertvang, som da også har eksisteret hele vejen tilbage i historien. Omtalte mode er et overfladefænomen, da man i krisetider er tilbøjelig til at vende tilbage til gamle normer. Jeg synes absolut, det er forkert, at kvinder igen skal til automatisk at være feminine, og at de igen begynder at drømme om mand, børn og hus, inden de omtrent er kommet ud af skolen. Til gengæld vil jeg heller ikke skjule, at en feminin pige — altså med tøjet og det ydre — virker ophidsende på mig.

Det forkerte er, at pigerne igen skal til partout at vende tilbage til en — i bredeste forstand — undertrykkende levevis, som de i deres unge alder ikke har mange muligheder for at sige nej til. Selvfølgelig er de ikke af den grund masokister.

Jeg tror, kvindefrigørelsen er kommet for at blive. Men netop i disse tider har den svært ved at få tag i de unge piger, der ikke har mulighed for hverken arbejde eller uddannelse, og hvis identitet ligger i at leve op til at være en "rigtig" kvinde og mor. Trods alt tror jeg dog ikke, de helt kan undgå at blive påvirket af den. Kvindebevægelserne har forøvrigt, synes jeg, en irriterende tilbøjelighed til at hænges i folks ydre. Hvis en pige kan lide at gå med højhælede støvler og at have lange, røde negle, så er det da i orden! Hun kan da være lige frigjort af den grund. Det er da mentaliteten, det kommer an på.

Hanne: — Findes der en SM-forening?

Kim: — Der er netop i år blevet oprettet en forening for SM-interesserede. Formålet er dels at give os et sted, hvor vi kan være sammen og snakke med andre, der har det på samme måde, og dels med tiden at lave noget udadrettet, oplysende arbejde. Simpelthen i stil med Forbundet af 1948. Man kan vel roligt fastslå, at netop vores minoritet ikke har gennemgået den frigørelsesproces, som bøsser og lesbiske er ind i. Vi står på mange måder i samme situation, som bøsserne stod i i 1948 (og også senere!).

Foreningen er først ved at konsolidere sig nu, og det er nok for tidligt at begynde på det opsøgende arbejde — men det vil komme. Vi har allerede haft et par annoncer i Søndags-Politiken og Information, som indtil nu har givet et medlemstal på ca. 55, hvoraf 4 er kvinder (3 m + 1 s). Så det er lidt begrænset med de indbyrdes kontaktmuligheder. Derfor vil vi især satse på at få flere piger med i foreningen, da der selvfølgelig er lige så mange SM-interessererede kvinder som mænd. Hvorfor de ikke kommer ud af busken i samme grad, kan jeg ikke umiddelbart sige. Men det hænger måske sammen med, at de tror, at sadistiske mænd er mere brutale, end de er. Mænd er også mere tilbøjelige til at køre deres eget løb seksuelt — uden at tænke på, hvad kvinden kan lide. Endelig får mange kvinder måske tilfredsstillet latente SM-tilbøjeligheder i et normalt forhold, hvor manden jo traditionelt er den dominerende — evt. hjulpet på vej af nogen fede fantasier! Det skal måske tilføjes, at der — i hvert fald i foreningen — er flere bøsser end i befolkningen som helhed.

Hvis nogen af bladets læsere af den ene eller anden grund gerne vil i forbindelse med foreningen, er adressen:

F 79
Box 49
2800 Lyngby

Postbox-adressen er af diskretions- og sikkerhedshensyn.

Hanne: — *Hvorfor tror du, man bliver sadomasokist?*

Kim: — Det er svært at sige, og ingen ved det med bestemthed. For det første

vil jeg sige, at langt de fleste af dem, jeg kender, har haft det sådan lige så langt tilbage, de kan huske. For det andet har det sjældent noget (åbenlyst) at gøre med, at man er blevet hårdt opdraget, er blevet slået af forældrene eller lignende.

Jeg tror personligt, ud fra egne og "kollegers" selvransagelse, at det har noget at gøre med forbudte aggressive drifter. Masokisten har, mere eller mindre ubevidst, skyldfølelse over sin egen aggressionstrang, en trang eller drift, vi alle har (og bliver nødt til at have). Aggressionen vendes derfor ind mod en selv. Det er typisk, at mange masokister i dagligdagen er dominerende eller provokerende, og bevidst eller ubevidst beder om at blive straffet for deres aggression. For mange er det en nødvendighed at blive undertrykket for at kunne give slip på sig selv — og dermed give sig selv helt hen seksuelt.

Sadisten er omvendt ofte en umiddelbart stille og lidt selvudslettende person, der via sadismen giver sine aggressive drifter et legalt afløb.

Hvorfor man får et sådant neurotisk forhold til egne, naturlige drifter, kan så igen skyldes mange ting. Men det springer umiddelbart i øjnene, at i vor kristne kultur, især i dens victorianske udformning, som vi stadig på mange måder lider under, er det stærkt tabu-belagt at vise aggression. Man skal helst være et venligt og dannedt menneske, vende den anden kind til og tro på, hvad myndighederne og andre autoriteter siger. Tilsvarende bliver mange børn opdraget til at være stille, ikke at svare igen, høre efter, hvad de voksne siger osv. I det mindste tror jeg, det har haft betydning for min egen udvikling.

Det er jo meget freudiansk. Grof har et nyere bud, idet han med sine LSD-forsøg mener at have fundet ud af, at SM-tilbøjeligheder kan hænge sammen med fødslen, idet en unormalt svær eller langvarig fødsel kan give barnet et fødsels-traume. Men det er jo et meget omstridt punkt i psykiatrien.

Hanne: — *Anser du SM for en sygdom?*

Kim: — Nej . . . ikke hvis man med sygdom mener noget, der skal helbredes. Jeg mener, at de trods alt er en afvigelse, teoretisk set så at sige, fordi et ideelt opdraget menneske ikke vil blive sadomasokist (så vidt jeg kan se). Problemet her og nu er ikke at helbrede SM, men

1) at få sadomasokisterne til at acceptere sig selv, hvilket der er uhyggeligt mange, der ikke gør, og

2) at få samfundet til at indtage en accepterende holdning. For vi er jo normale — vi er tilfældigvis bare også sadomasokister!

Hanne Høy.

HVORDAN GÅR DET?

Jeg sidder i fællesrummet
i et hjørne
rødt bord, sort bæk
et krus the, urtethe
jeg har det ad helvede til
mit hoved gør ondt
mine hænder ryster
jeg har ikke sovet i flere nætter
hvordan går det
vil du spørge når du kommer til mit bord
fint da, vil jeg svare
og smile tappert
som altid
skönt jeg sprænges af en lyst
til at skrike
til at slå i bordet
til at græde ved din skulder

men det gør mænd da ikke
har jeg altid lært
og altid har jeg gemt mig
for dig
gemt min usikkerhed
bag en strøm af ord
gemt min angst for dig
bag en skal af venlighed
gemt min afmagt
ved at undertrykke dig
gemt min længsel efter varme
efter tryghed sammen med dig
bag en mur af stolthed
og overlegenhed.

Og du vil spørge
hvordan det går
når du kommer til mit bord
og jeg vil sikkert svare dig fint da
som altid
det ville være så nemt
det svar du er så vant til at få
for aldrig har jeg grædt ved din skulder før
jeg havde det jo altid
sådan nogenlunde op og ned
selvom mit hoved gjorde ondt
mine hænder rystede
og jeg havde ikke sovet i flere nætter
jeg passede bare min rolle
rollen som jeg hader
den forstående, den venlige
den vellidte mand
som nok skulle klare sig
i alle situationer
og jeg ville jo ikke ødelægge stemningen
hver gang jeg havde hovedpine
og mine hænder rystede.

Næste gang
du kommer til mit bord
så vil jeg ikke mere
så vil jeg ikke mere bare æde
det hele i mig
så vil jeg ikke mere
være den stærke og urørlige
så vil jeg lægge mit hoved ved din skulder
som jeg aldrig før har turdet gøre
så vil jeg skide på det nemme svar
på det du forventer af mig
så vil jeg fortælle dig
hvordan jeg virkelig har det
at mit hoved gør ondt
at mine hænder ryster
at jeg ikke har sovet i flere nætter
at jeg længes efter lidt ømhed og varme . . .

Og du kommer til mit bord
hvordan går det
vil du spørge mig
ad helvede til
vil jeg svare dig
mit hoved gør ondt
mine hænder ryster
og jeg er bange
du vil se forskrækket på mig
et tvivlende, et spørgende smil
kan jeg gøre noget for dig
vil du spørge
ubehjælpssom, medlidende
et hurtigt knus
vi ses
og du vil gå
med din sædvanlige travlhed.

Hvordan går det med dig
spørger du
og lægger din hånd på min skulder
fint da svarer jeg
og smiler tappert
som altid
og du går videre
med din sædvanlige travlhed.

Nu sidder jeg alene igen
og ser på den mørke væg
mit hoved gør ondt
mine hænder ryster
og min mave slår en kolbøtte
jeg tænker
hvordan det mon skal gå
og være åben og ærlig
at være den nye mand
når jeg ikke kan overvinde min angst
for at stå alene med det
ja, når der måske slet ikke er nogen
til at være den nye mand sammen med?

Enno Høfeldt
(med hilsen til Charlotte Strandgård,
Den Nye Kvinde i hendes bog
Næsten kun om kærlighed)

SEKSUALITET I THY-LEJREN

Der hersker mange mærkelige forestillinger om Thy-lejren, også når det drejer sig om den seksualitet, der praktiseres. Mange der aldrig har været i lejren tror, at det er det rene Eldorado, medens enkelte andre i lejren skuffede går rundt uden de oplevelser, de ønsker. Da Seksualpolitik holdt seminar i sommerlejren, søgte vi også gennem en lille undersøgelse at få belyst forholdene omkring den seksualitet, der udfolder sig i lejren.

På tværs af alle politiske skillelinier og på trods af alle ugunstige vejrforhold drog de fleste af Seksualpolitik's redaktionsmedlemmer til årets Thy-lejr. Vi skulle holde et seksualpolitisk seminar!

Vi havde planlagt grupper, lavet oplæg og diskuteret mange andre forskellige aktiviteter. Det var for os et ret uoverskueligt projekt, idet vi aldrig tidligere havde arrangeret noget i den stil. Men som det så ofte går i Thy-lejren: Når man først er deroppe og projekterne er kommet i gang, så bliver man så opslugt, at man stort set glemmer alt andet. Vi havde efter min mening en fantastisk spændende uge, selvom der også var problemer. Foruden snakken i grupperne, og hvad deraf kunne

opstå, havde vi plenummøder hver dag, ligesom vi ofte tog del i de almindelige arbejdsopgaver i lejren.

Spørgeskemaet

Hjemmefra havde vi medbragt et lille spørgeskema, der skulle danne udgangspunkt for en undersøgelse omkring seksualiteten ikke blot i Seksualpolitik-lejren, men i hele lejren. Det var et temmelig ambitiøst projekt, og det knækkede da også over på midten. Det viste sig hurtigt, at selve spørgeskemaet var problematisk. Vi har ikke en sociologs træning i at sætte et spørgeskema op, og vi har slet ikke et Gallup-instituts erfaringer, når det drejer sig om at få samlet besvarelsener ind.

Vi startede undersøgelsen en torsdag morgen til fællesmødet, hvor vi uddelte spørgeskemaer og fortalte, hvad vi ville bruge dem til. Folk så interesserede ud og rakte frem efter skemaerne ikke blot til dem selv, men også til dem, der lå og sov derhjemme i teltene. Der blev uddelt en masse — ca. 100, og deraf indkom kun 38 i besvaret stand (jeg har senere fået fortalt, at det skam ikke er så dårligt, og at man godt kan lave statistik på et sådant materiale!).

Efter at folk havde kikket på spørgeskemaet, var der en del der reagerede med "Hvad er det for noget?", "Hva' skal det bruges til?", "Gud, hvor det ligner kontrollen i det borgerlige samfund!". Flere kvinder udtalte, at det var typisk et skema udfærdiget af mænd, fordi det afspejlede en grotesk isolering af det seksuelle fra alle livets andre områder. Der var flere der slet ikke forstod spørgsmålene og efter at have erfaret, at man adskillige steder i lejren brugte spørgeskemaet til at tænde de små våde lejrballer med, indstillede vi den videre uddeling. — Nå ja, under-

søgelsen faldt altså lidt til jorden, og den har ingen statistisk værdi. Men alligevel: De 38 besvarelser siger meget, og de kan godt være med til at belyse forholdene omkring seksualiteten i lejren.

Besvarelserne

Af de 38 svar kom de 20 fra kvinder, 17 fra mænd, medens 1: ved ikke! Mænd og kvinder har altså stort set været lige interesserede/uinteresserede i undersøgelsen. Dog fremgik det af den kritik, der blev rettet mod skemaet, at kvinderne tog ideen om at undersøge seksualiteten i lejren mere alvorligt end mændene. Det er da også kvindernes besvarelser, der giver de fleste oplysninger. De fleste kvinder har været irriteret over spørgeskemaets meget firkantede spørgsmål. Og i stedet for at besvare dem, har adskillige givet udførligere kommentarer og hjertesuk på bagsiden af skemaet. Det er faktisk disse kommentarer, der er undersøgelsens bedste resultat.

Parforholdet og afhængigheden

For næsten alle, der har besvaret skemaet, er samlivsproblematikken altoverskyggende. De fleste kvindelige besvarere lever i faste parforhold, medens de fleste mænd er alene. De allerfleste kvinder udtrykker utilfredshed med den hjemmesituation de kommer fra, medens det blandt mændene først og fremmest er alene-mændene, der er utilfredse. (Det kunne friste en til at sige, at det faste parforhold stadig giver manden langt flere muligheder end kvinden!).

Kun 4 af de adspurgte kvinder boede alene og havde stort set intet sexliv for tiden, medens 9 af mændene var alene og bollede i flæng! Alene-kvinderne ønskede alle et fast forhold, medens kun 3 af de 9 alene-mænd ønskede faste forhold. D.v.s. at selvom alene-mændene var utilfredse med deres hjemmesituation, var det kun få, der så løsningen i et fast parforhold!

Som man kan gætte, havde de fleste kvinder i faste parforhold problemer omkring jalousien, afhængigheden, magtforholdene, etc., og flere var kommet til lejren for at arbejde med nogle af disse problemer. En skriver således:

"Jeg vil godt opleve mig mindre afhængig af min partner også på sexområdet. Jeg har oplevet det meget svært at være her forrige år med min partner, fordi jeg var meget jaloux.

I år er jeg her alene, og det er rart. Jeg føler mig godt tilpas og er ikke på vagt hele tiden overfor hvilken pige, min fyr er sammen med. Det er et problem, jeg har derhjemme. — Jeg kunne godt tænke mig at blive gensidigt forelsket i en heroppe, både fordi det er rart og spændende, men også fordi jeg vil føle mig mindre følelsesmæssigt afhængig af ham derhjemme, som jeg elsker højt. Samtidig er jeg i tvivl, om jeg kan være følelsesmæssigt engageret i mere end een ad gangen; men jeg kunne altså godt tænke mig at eksperimentere med det."

De besvarende kærefamilie-mænd og faste parforholds-mænd havde dog også kommentarer til deres situation. En skrev:

"Familiemønstrets begrænsende virk-

ning på individuel udfoldelse såvel seksuelt som i andre sammenhænge". Det var den gennemgående tone! Det faste parforholds og kærefamiliens krise afspejlede sig klart i besvarelserne; men løsningen er heller ikke at være alene. Det fremgik mindst ligeså tydeligt. Samlivsproblemerne og ensomheden er langt større end de rent seksuelle problemer.

Alenekvinderne er stort set utrygge og ensomme. Her savnes en fast partner, selvom enkelte også udtrykker en angst for at blive "ædt" op i et parforhold. En anden mente således, at hun ikke følte sig stærk nok til parforholdet, fordi hun var så uhyre sårbar og led af en nærende selvundertrykkelse. Enkelte af alenemændene uddybede også deres utilfredshed omkring hjemmesituationen. En skrev:

"Jeg har en DRØM om et tæt varmt forhold. — Mit ønske er at møde en partner til et nyt forhold. Det er ikke noget specielt for mit ophold i lejren. Selvom jeg ikke hidtil har mødt nogen partner eller oplevet noget seksuelt, har jeg dog oplevet en rar kropslig kontakt og varme i lejren. Det er jeg glad for!"

Det fremgår af spørgeskemaet, at Thy-lejren ikke er det sted, hvor man normalt tager til for at arbejde med sin konsrolle og sin seksualitet, selvom de konspolitiske og samlivsmæssige aktiviteter i år måske havde ændret billedet noget. Af de 38, der havde besvaret spørgeskemaet, var der kun 12, der var kommet til lejren for at deltage i noget konspolitisk, og de havde alle været med i Seksualpolitik-seminaret. Meget få kvinder (4) var taget til Thy for at arbejde med seksualiteten. Nå ja, de arbejder naturligvis også bedre med den på en kvindelejr

Seksuelle oplevelser

Det var få, der egentlig forventede sig noget af Thy-lejren på det seksuelle område. Mændene var i deres svar meget ærlige: Samtidig med at de intet forventede, udtrykte de fleste, at de "selvfølgelig konstant var på udkik efter en seksuel oplevelse" — "ja, det ligger jo i ens bagho-

ved", skriver en; men det var for dem ikke noget, der udmærkede deres situation i Thy-lejren. Det var en permanent situation.

De få, der decideret forventede noget af lejren på det seksuelle område, var stort set skuffede. 4 ud af 5 kvinder, der udtrykte ønsket om en seksuel oplevelse, havde ingen haft, og for mændenes vedkommende var forholdet nogenlunde det samme. Dog, een mand havde lidt at berette:

"I to tilfælde har jeg oplevet noget. Kæleri med en fyr i saunaen og i mit telt. I begge tilfælde var fyrene erklærede heteroseksuelle og ville ikke bolle, men gerne berøres. De tog initiativet."

På spørgsmålet, om man havde prøvet noget nyt indenfor det seksuelle, var svaret gennemgående 'nej'. Kun een kvinde havde eksperimenteret med lesbiske muligheder, og mændene havde stort set intet at fortælle. — I det hele taget fremgår det af besvarelserne, at der er få, der har haft samleje, men der er mange, der har oplevet kærlige berøringer, knus, kram, massage og lignende. En kvinde skriver således:

"Ordet *bolle* er dårligt, fordi det automatisk leder tankerne hen på samleje. Jeg har elsket to lange nætter her i lejren, dvs. kælet, kysset, krammet osv., men har kun haft et enkelt samleje, da det som regel ikke siger mig noget. Når jeg går i seng med (samleje) en fyr, skal jeg være 100% tryk ved ham, holde af ham. Han skal være en go' elsker, så jeg ikke bliver snydt. (Det siger sig selv, at jeg så godt som aldrig har samleje med en fyr!)."

Enkelte mænd udtrykker, at de har fået "gloet på en masse smukke damer", og i modsætning til de allerfleste besvarere har de fået en masse ud af den megen nøgenhed i lejren. Ellers var der udbredt enighed om, at nøgenheden intet betød, ligesom hverken vejret eller fællesteltene havde nogen videre indflydelse på seksualiteten.

Trods det, at de færreste havde haft samleje, følte næsten ingen, at lejren var et "afsexet" sted. Mange udtrykte, at lejren var varm, åben og kærlig. Det lader til at folk i lejren har færre samlejer end til daglig; men de berører og kæler mere med hinanden end ellers. En kvinde er dog ikke tilfreds:

"I enkelte situationer — hyggesituationer om aftenen — savner jeg knus og kram. Har kun været her en uge — skal hjem i morgen — er bange for at involvere mig for meget — har haft for mange afbrudte korte forhold på det sidste. Er sammen med nogle piger og får dækket en del af trykbehovet der."

Konsrollerne

15 ud af de 20 kvinder mente, at der er sket en del med de traditionelle konsroller. Her så mændene mindre positivt på udviklingen. Ja, een var endog så frimodig at skrive, at "han spillede sin manderolle så godt som muligt — ene, men stærk". De fleste mænd mente, at der ikke var sket noget med manden, medens der var sket store ting for kvinderne. Mærkeligt nok mente de fleste, både mænd og kvin-

der, at begge køn havde lige udfoldelsesmuligheder i lejren, også på det seksuelle område. Der var dog en enlig mor, som protesterede: Hun kunne ikke udfolde sig p.g.a. sit barn.

De fleste kvinder (17 ud af 20) arbejdede aktivt med deres kønsrolle, men mange erkendte, at det egentlig indskrænkede sig til samtaler og snakken i grupper. Flere udtrykte at overgangen fra snakken i basisgruppen til praktisk handling var uoverkommelig. Andre havde sat nogle eksperimenter i gang:

"Jeg melder mig på praktiske opgaver, der normalt udføres af mænd. Forsøger at undgå den traditionelle pigerolle til fester og lignende. Forsøger at erkende, hvad jeg har lyst til og handle direkte, fremfor at spille op til, at fyrene handler."

De enlige mødre var dem blandt de kvindelige besvarere, der tilsyneladende havde det sværest. Selvom den daglige stressende situation var noget ændret i lejren, udtrykte mange følelsen af utilstrækkelighed, utryghed og passivitet. Flere gjorde også opmærksom på de dårlige boligforhold og institutionsforhold, de normalt levede under, og hvordan lejren heller ikke på dette område bød på noget. En enkelt havde dog et mere positivt og humoristisk forhold til situationen. Hun syntes, at det var skide seksuelt at amme, hvis bare de mange irriterende fluer ville holde sig væk.

Midt i det blomstrende og blæsende Thy sad vi der og samlede informationer: Ensomheden og samlivet er et langt større problem end det rent seksuelle. På kønsrolleområdet er der stort set kun sket noget for kvinderne, og i Thy-lejren bolles der ikke så meget som i storbyernes hverdag; men der er der tid til varme berøringer og kærlighed.

Ole Nørlyng

STATUS OVER THY

Eric (41 år) og Hanne (25 år) har været i Thy i sommer. De deltog i emneugen som Seksualpolitik afholdt og har efter hjemkomst til København interviewet hinanden for at se tilbage på, hvad de fik ud af opholdet

Hannes interview med Eric

Hanne: — *Hvad fik dig til at tage til Thy?*

Eric: — Ja, det er næsten ved at være et klassisk spørgsmål — men det var dels p.g.a. at jeg gerne ville til Thy — dels fordi emnet seksualpolitik interesserede mig. Fri luft og en billig måde at holde ferie på, og da der kørte flere forskellige arrangementer på en gang, var det et egnet sted, da min kone, Maria, og jeg havde besluttet at vi ville holde ferie sammen med vores barn. Maria deltog bl.a. i gøglerarrangementet.

Hanne: — *Hvad var dit første indtryk, da du kom til Thy?*

Eric: — Jeg blev overrasket over det store areal — det virkede ret velorganiseret og på en anden måde ikke særlig avanceret. Vi kom på en kold/blæsende dag — derfor lignede det mere en campingplads — end det gjorde på mere varme dage.

Hanne: — *Hvor besværligt var det at have et barn med til Thy?*

Eric: — Det var mere besværligt end vi havde regnet med, bl.a. p.g.a. den dårlige sommer. Charlotte (nu 10 mdr.) blev lidt forkølet og fik også sin første tand deroppe. De dårlige sanitære forhold var vi forberedt på. Men vi følte os lidt begrænset i vores aktivitet, hvis Charlotte var lidt for livlig, da det kunne være generende for de andre i grupperne.

Hanne: — *Hvad fik du ud af din seksualitet?*

Eric: — Det er svært at afgøre helt kontant. Det væsentlige er måske at vi kom i forbindelse med nogle mennesker, som vi senere kan komme i kontakt med. I vores parforhold er vi begyndt at diskutere bedre/dybere om seksualitet, da vi også er blevet bekendt med andres meninger, især synes jeg at snakken omkring jalousi var meget givende. Desuden er vi blevet lidt mere klar over, hvorfor vi vil flytte i kollektiv.

Hanne: — *Har det noget at gøre med, at I har fået talt jalousi-spørgsmålet igen, eller har det noget at gøre med at I var sammen med en hel bunke dejlige mennesker?*

Eric: — Det har noget at gøre med, at vi nu tror at vi nu bedre ved, hvordan vi som par vil stå i et kollektiv, noget med at det vil være naturligt at opløse parforholdet lidt.

Hanne: — *Hvad har det betydet for dig/og dit parforhold at du har været med i denne seksualpolitiske gruppe — har det ændret noget ved jalousiproblemet?*

Eric: — Der er ikke sket nogen væsentlig ændring — vi er stort set ligeså jaloux som før. Der er ikke sket nogen revolution — men vi vil blive ved med at arbejde med vores seksualitet og vores jalousi.

Hanne: — *Har det ændret noget ved dit praktiske seksualliv?*

Eric: — Nej, ikke umiddelbart. Gruppen fortalte mig ikke noget direkte nyt, som jeg kunne eksperimentere praktisk med — men jeg fik bearbejdet tingene teoretisk dybere og kunne se mere objektivt på problemerne. Gennem samtaler med andre mennesker har jeg selvfølgelig fået kendskab til andre aktiviteter/andre måder at leve på, bl.a. var der en fyr, der kom fra et selvfremstillings-kollektiv.

Hanne: — *Var du i samme gruppe som din partner?*

Eric: — Ja.

Hanne: — *Følte du dig hæmmet i nogle situationer?*

Eric: — Nej, og jeg var næsten overrasket over, at jeg ikke var det.

Hanne: — *Fik du noget at vide om din partner, som du ikke havde vidst før?*

Eric: — Jeg fik ikke nogle nyheder i den forstand, men jeg fik fornemmelsen af, at hun var et mere frit menneske end jeg gik rundt og regnede med.

Hanne: — *Var der noget du ikke sagde, fordi Maria var der?*

Eric: — Nej, men jeg blev heller ikke bragt i nogen situation, hvor jeg blev udsat for nogen loyalitets-konflikt. Jeg synes egentlig, at det nogle gange var en styrke, at vi var et par i gruppen, da vi var i stand til at uddybe eksempler og supplere hinanden. Eksemplerne, som vi bragte op til overfladen, fik os ligesom også til at indse, at vi i virkeligheden fungerede ret godt sammen.

Hanne: — *Er der noget du har savnet at tale om, eller er der noget du har manglet at gøre?*

Eric: — Jeg ærgrede mig over, at projekt kropsmaling ikke blev til noget p.g.a. vejret. Lejrperioden blev for mit eget vedkommende meget lidt fysisk — det skyldtes hovedsageligt mig selv. — Samtidig med at jeg havde lyst til at opleve en hel masse — så var mine blokeringer dog de stærkeste.

Eric's interview med Hanne:

Hanne er 25 år gammel og lever i et fast parforhold. Hendes fyr var ikke med i Thy

Eric: — *Hanne, følte du, at dit parforhold begrænsede dig i lejren?*

Hanne: — Jeg vil sige det sådan, at hvis jeg ikke havde levet i et fast parforhold, så havde jeg nok været lidt mere oppe på dupperne ang. at kontakte andre mennesker. Det kan man vel nok kalde en begrænsning, og jeg er ked af, at det påvirker mig sådan at leve i et parforhold, men jeg prøver også at lave om på mig selv på det område. Hvis du også mener en begrænsning på det seksuelle område, så er det jo for de fleste, der lever i parforhold, en begrænsning, men jeg ønsker denne begrænsning, da jeg har alt for mange dårlige erfaringer med forhold der går i stykker pga. al denne seksuelle frihed.

Eric: — *Hvad optog dig i den uge du var der?*

Hanne: — Det første indtryk af lejren var forskrækkende. Det lignede meget Christiania. Mit første møde var med en fyr på trip, der bare stod og kiggede op i luften. Derefter mødte jeg en fyr inde i bixen, der solgte varer, — han virkede utroligt ligeglad. Det var nu nok påtaget, det er jo in i visse kredse at agere ligeglad. I de seksualpolitiske grupper mødte jeg mere målrettede, mere intellektuelle og absolut ikke ligeglade mennesker.

Jalousiproblemet optog mig meget. Og jeg blev bekræftet meget ved, at det ikke bare var en følelse de fleste havde, men at alle kendte til jalousi.

Eric: — *Hvilken form for bevis fik du for, at det var alle?*

Hanne: — Fordi det var så forskellige mennesker fra så vidt forskellige miljøer. Og alle erkendte, at de på et eller andet tidspunkt havde været jaloux. Det bevirker, at jeg i dag ser lidt mere objektivt på jalousi.

Eric: — *Var der flere ting der optog dig?*

Hanne: — Jeg opdagede, at jeg havde en tendens til at distancere mig fra de behandlede emner, ved at bruge ordet "man" og ikke "jeg".

Eric: — *Hvilken forskel gør det?*

Hanne: — At jeg ikke selv vil stå inde for tingene.

Eric: — *Har du nogen fornemmelse af, hvilke ting du specielt var tilbøjelig til at bruge "man" om?*

Hanne: — Nej, det tror jeg ikke, at jeg har. Ofte er det nok bare en vane, men det gik op for mig, at jeg nok skulle være mere bevidst om mit sprog. Anvendelse af "man"-formen er i virkeligheden et tegn på uselvstændighed.

En tredje ting, der optog mig var, at jeg fik et bedre og mere afslappet forhold til nøgenhed. Jeg kiggede ret afslappet på den. Tidligere prøvede jeg at undgå at kigge på andres underliv. Jeg havde også svært ved at kigge på mit eget underliv, havde svært ved at acceptere det.

Jeg var forøvrigt i starten panisk ved de åbne toiletter. Først senere forsvandt den skræk.

Eric: — *Den afslapning du følte i Thy, har den været blivende?*

Hanne: — Jeg har en fornemmelse af, at den til en vis grad er blivende.

Eric: — *Hvorfor meldte du dig til seksualpolitisk seminar?*

Hanne: — Jeg meldte mig ikke oprindeligt til seksualpolitisk seminar, men "Familien i krise" blev aflyst. Jeg opfattede dog de to seminarer som meget beslægtede.

Eric: — *Ordet "seksualpolitik", altså sammenstillingen af seksualitet og politik, hvad siger det dig?*

Hanne: — Oprindeligt opfattede jeg begreberne som ret adskilte, men jeg føler efterhånden en meget stærk sammenhæng. Samfundets moral/politik omkring seksualitet er jo for eksempel, at sex kun knytter sig til to mennesker, en han og en hun. Manden aktiv, kvinden passiv.

Eric: — *Kunne du have ønsket, at du selv havde optrådt anderledes på lejren?*

Hanne: — Jeg ville gerne have været mere aktiv.

Eric: — *På hvilken måde?*

Hanne: — Mindre sløv i det praktiske arbejde. En større åbenhed, mere imødekommethed overfor folk.

Eric: — *Er der nogle ting, du har savnet på lejren?*

Hanne: — Ja, kvinder, der erklærede sig som lesbiske. Jeg ville gerne høre dem selv fortælle om deres samlivsform/ deres problemer/ seksuelle problemer.

Eric: — *Opfatter du dig selv som potentielt lesbisk?*

Hanne: — Jeg vil gerne i kontakt med lesbiske kvinder, men jeg er egentlig bange for, at jeg måske selv skulle kunne blive lesbisk, på den måde at forstå, at jeg føler mig fuldstændig overbevist om, at jeg er heteroseksuel fysisk, men knap så overbevist om det på det psykiske plan. Men jeg er bange for alle de konfrontationer der følger med at være eller at blive lesbisk.

Jeg ville også gerne have haft lidt mere teori med ind i diskussionerne, for at anskue dem på anden vis.

Eric: — *Kan du give noget eksempel?*

Hanne: — Ja, hvorfor er man bange for sin krop?

Eric: — *Man?*

Hanne: — Hvorfor er JEG bange for MIN krop.

Eric: — *Har du helt kontant kunnet bruge noget fra lejren efter at du er kommet hjem? Jeg tænker specielt, men ikke udelukkende på dit parforhold?*

Hanne: — Nej, men jeg føler en større viden om en del af de ting, som vi diskuterede, og jeg føler, at jeg kan se tingene mere ovenfra. Jalousiproblemet havde jeg tænkt mig at arbejde videre med i forbindelse med mit speciale på HF nu i vinter. Det har imidlertid vist sig, at der ikke findes noget egnet materiale i faglitteraturen. Ret chokerende, da alle mennesker har det så tæt inde på livet.

FORBUNDET AF 1948

HOLDER
HUSKØB-STØTTEFEST i

SALTLAGERET

2. DECEMBER

1979

BØSSER

SØNDAG

LESBISKE

EN FELD

KL. 16.-02.

MUSIK =

LILLITH & BØSSE BAND

BØSSEKORET TEATRORUPE

SERVERING AF MAD OG DRIKKE

GIRO 6649319

BUS 1-14 SBAN. VESTERPORT

"Kærligheden"

Elisabeth Thomsen.

Et uforpligtende forhold

jeg skal hele tiden passe på
at jeg ikke forelsker mig i dig
min opgave er at være varm og villig
det ligger i luften
at jeg ikke må starte diskussioner
især ikke om os
vi er bare sammen
for at tiltuske os lidt tryghed
og genvinde troen på os selv
i en hård verden
vi er moderne
sensuelle mennesker
der fungerer strålende
så længe der er skarpt adskilte grænser
mellem arbejde og fritid
bekymringer og hygge

jeg kan ikke garantere
at jeg ikke vil komme til
at savne dig
men jeg håber at jeg kan undgå det
for hvis jeg fortæller dig
at jeg har savnet dig
er det det samme som at sige
at du betyder en hel del for mig
og det kan du ikke have siddende på dig
du ville straks føle dig indkredset
snart føle skyggen fra en ligusterhæk
måske ville du blive helt panikslagen

og begynde at hade mig
i selvforsvar
for at gøre en ende på
vores uforpligtende forhold

jeg skal være meget varsom
med hvad jeg fortæller dig
om mig selv
og mine ønsker og mål
jeg må ikke glemme alle vores
forbehold
og inderst inde ved jeg
at du får lyst til at svigte mig
hvis jeg viser
at jeg forventer at blive svigtet
jeg skal lægge bånd på mig selv
for ikke at blive forelsket i dig
du er indtil videre
sluppet for den konflikt
tilsyneladende i hvert fald
ser du ud til at trives godt
så længe vore møder går gnidningsløst
du undgår konfrontationer
gråd og tænders gnidning
bortforklaringer og stillingtagen
hensyn der skal vises
du er virkelig smart
for er der noget mere forpligtende
end et uforpligtende forhold
som vores?

Susanne Jørgensen.

December var en dejlig måned
det er så dejligt at have gode veninder
som man er rigtigt tæt på
det er så dejligt
at gå ud
at diskutere
at tale intimt
at have det sjovt
at se på de søde fyre
og ønske at man havde en
at være tæt på en masse mennesker
at være fri
at tage i byen og føle sig stærk
alene

og alligevel ikke alene
fordi der altid var en masse veninder
så blev jeg svag, forelsket, hooked på dig
og jeg var glad for at få dig
for du giver mig en masse
men du ta'r noget, også,
eller også er det mig der er dum
jeg er ikke fri nu
for jeg vil hele tiden være sammen med dig
og alligevel er jeg ikke altid glad
når jeg er sammen med dig
jeg er vant til at have dig nu
og jeg er svag og alene uden
jeg er ikke længere i min gruppe af piger
jeg er ved at miste dem
jeg bruger ikke tid på dem mere
og hvis jeg ikke gør det
så mister jeg dem
de kommer ikke til mig for jeg er optaget nu
de tror ikke at jeg behøver dem mere
men det gør jeg
det har jeg måske ikke fortalt dem
måske ved de det ikke
når du ikke er her er jeg deprimeret og ensom
og jeg tilhører ikke dem længere
der er ingen grund til at ringe til dem —
hej, sig mig lige, jeg er da ikke dum, vel?
NEJ!!
nå, men så lad da være med at opgive dem
det behøver du da ikke!
åh, gid du ville ringe i morgen, dreng.

Bolette S. Pedersen.
17 år.

DEN GODE BØSSE